

ARADI KÖZLÖNY

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF 1885
1897—1932.

1935

Szombat, 1935. január 26.
21. szám.

Vihar után

Nagy vihar és mennydörgés kavargott heteken át, sőt hónapokon keresztül a kormány egyik tárcanélszóló, fiatal tagja körül, mert az Országos Magyar Párt felirati javaslatát követő parlamenti vitában az erdélyi városok népi jellegéről tett egy-két, a valósághoz közeli megállapítást. Pro és kontra dörögtek a fellegek, cikáztak a villámok a bucuresti-sajtó első oldalain is és a sok gyanúsítgatásból, a sok vádaskodásból, a bőven mért rágalmakból jutott mellékesen éppen annak az erdélyi magyar politikai pártalakulatnak is elég, amely történetesen megértő tárgyilagosságra szólította fel a többségi pártok vezetőit, parlamenti bizottság kiküldését kérve a kormánytól a kisebbségi kérdés megvizsgálására. Pártközi konferencia összehívását kérte az Országos Magyar Párt, hogy létrejöhesse egy pártközi megállapodás, amely a jövőre nézve megkímélhetné az ország magyar népkisebbségeit attól, hogy az egyes politikai pártok támadó-fegyverként használják fel egymás ellen.

A vihar, amelyet a lamandi-ügy keltett, helyesebben amit keltettek körülötte, továsodott sok minden máségyébbe együtt magát a lényegét is: a magyarpárti javaslatot. A parlamenti szünetedélyek bábái között egyik napról a másikra szenvedett ki a gyermek és a zenebonából alig egy-két szót hallhattunk annak az idős urnak beszédéből is, aki a kormány nevében, mint az ország kultuszminisztere és a liberális-párt erdélyi főnöke tett figyelemreméltó javaslatot a lényeg: a Magyar Párt javaslatának megoldására nézve. Alexandru Lapedatu dr. kultuszminiszter erdélyi ember: ismeri az erdélyi magyarságot és tudja, hogy közel kétnmillió erdélyi magyar kívánságát tolmácsolják a parlament előtt a magyarság képviselői. A régi politikust nem zavarták meg a mesterségesen felhevített szünetedélyek, melyeknek megnyilatkozása sem az időkhöz, sem a kormánypárt tradícióihoz nem voltak méltók, s amidőn általa a kormány tett nyilatkozatot, ez a kormánv-nyilatkozat egyben egy javaslatot is tett a törvényhozásnak. Egy figyelemreméltó javaslatot, amelyet azonban elnyelt, tulüvöltött a szünetedélyek vihára.

A parlamenti napló gyorsirói feljegyzéseiből kell felidézni újra Lapedatu dr. kultuszminiszter szavait, hogy — a lamandi-ügytől függetlenül — újra a tárgyra térjünk: mi a kormány álláspontja a pártközi megállapodás felvetett gondolatával kapcsolatban a kisebbségi kérdésben? „A helyes utat — mondotta a kormány nevében Lapedatu — Bratianu Vintila mutatta meg 1927-ben, aki maga is nagy érdeklődéssel foglalkozott a kisebbségi kérdéssel. Ő úgy látta, hogy minden kormánynak olyan kisebbségi politikát kell folytatnia, amely alkalmazza a törvény előírásait s minthogy ezt az alkalmazást egyesek rosszakarata vagy tudatlansága megakadályozza. Bratianu Vintila eszméje volt az, hogy a minisztertanács jól felkészült emberekből bizottságot állítson össze, amely vizsgálja meg a kérdést orvosi, művelődési és egészségügyi szempontból és határozatait kormányhatározatok értékével bírálnak. Természetesen ezek a döntések a kisebbségektől bekért emlékiratokban megfogalmazott kívánságok alapján történtek volna:

Gömbös: „Mi nem állunk a római megegyezés útjába“

A magyar miniszterelnök nagyszabású beszéde Szolnokon — „Adják meg az alkalmat kisebbségeinknek, hogy új hazájuk javára dolgozhassanak“

Szolnokról jelentik: Nagy ünnepségek között adták át tegnap délben az itteni színházban Gömbös Gyula magyar miniszterelnöknek azokat a diszpolgári okleveleket, amelyeket a megye különböző városaiból és községeiből hoztak be számára. Az ünnepség délben 12 órakor kezdődött és ekkorra a színház zsufolásig megtelt közönséggel. A magyar kormányelnök a megyei törvényhatósági bizottság közgyűléséről érkezett meg a színházhoz, a főispán társaságában. Elsőnek Tóth Tamás polgármester üdvözölte Gömbös Gyulát és átnyújtotta Szolnok város diszpolgári oklevelét. Majd utána Jákóhalmai plébános 12 megyebeli város és község nevében adta át az okleveleket. Utána a magyar miniszterelnök válaszolt és beszédét ezekkel a szavakkal kezdte:

A konszolidáció érdekében

— Boldog napom van ma. Boldog vagyok, hogy ez a megtiszteltetés ért, de még boldogabbá tesz az a tudat, hogy célkitűzéseim megértésre találtak. Mint katonai külföldön szolgáltam, — folytatta Gömbös, — amikor az ellenforradalom előtt hazajöttem és a forradalmat levertek, akkor első helyen ennek a megyének egyik kerülete, a törökszentmiklósi kerület választott meg képviselővé. Most pedig körülöttünk zajlik az élet, de nemcsak a politikai élet, hanem a világnézetek harca is. Új eszmék és új emberek kívánnak mind újabban érvényesülni. Amit azonban nagy nemzeteknek szabad, azt mi, kis nemzetek nem tehetjük meg. A nagy nemzetek erőfeszítéseiből a magyar politika csak azt a következtetést vonhatja le, hogy a benső erők kifejtésével kell helyreállítani a rendet és fenntartani a konszolidációt.

Majd ezután arról beszélt, hogy a történel-

amely emlékiratok benyújtását kértük is annakidején a magyar és német kisebbségektől. Mi megkezdjük ezt a munkát s már be is akarjuk nyújtani annak eredményét az 1929-iki parlamentnek: de akkor vissza kellett vonnunk a kormányzástól és az ügy annyiban maradt“.

— „Ez volna tehát az egyetlen ut. — mondotta Lapedatu, — pontosan megállapítani, milyen uton lehet eljutni azon törvények intézkedéseinek alkalmazására, amelyeknek alkalmazását a kisebbségek követelik. Természetes, hogy ezeket a megállapításokat a többi pártoknak is tudomására kellene hozni, hogy ha azok hatalomra kerülnek, állampolitikát és néppolitikát folytassanak ebben a tekintetben.“

— „Ezt kell megcsinálni.“ — fejezte be javaslatát a kormány nevében Lapedatu. És azóta, — közel egy hónapja már, — nem történt semmi, ami érdemlegesen előbbre juttatná volna az ügyet: az állampolitika népkisebbségi kodexének megalkotása érdekében.

mi időben megszületett a magyar egység. Ez a magyar egység pedig a jelenlegi kormány mögött van és amíg ez az egység őt támogatja, addig helyén marad. A kormányban beállott személyi változásokról is megemlékezett és hangsúlyozta, hogy azok sem gazdasági, sem pénzügyi tekintetben változást nem jelentenek.

A magyar népkisebbségekről

Beszámolt néhány szóval a külpolitika állásáról is. Elsősorban a római olasz-osztrák — magyar megegyezés jelentőségét változtató, rámutatva a következményekre, amelyek azt igazolták, hogy az egyezmény bevált. Ez az egyezmény bizonyos állandóságot jelent Közép-Európában igen szövevényes helyzetében.

— Egy másik egyezmény is létrejött azóta Rómában a mi igazi nagy örömeinkre. A mi nagy barátunk: Olaszország és a kisantant nagy barátja: Franciaország összeültek, hogy megvitassák eddigi nézeteltéréseiket és megállapodhassanak. Mi ennek a megegyezésnek nem állunk útjába, mi nem kívánunk egyebet, mint békét, de csakis az igazság alapján. Eszközünk továbbra is békés természetűek maradnak.

De kívánjuk, hogy kisebbségeinket úgy kulturális, mint gazdasági és politikai tekintetben, az utódállamok egyenrangú félnek ismerjék el és adják meg az alkalmat nekik arra, hogy a maguk és új hazájuk javára lojálisan dolgozhassanak.

Gömbös Gyula miniszterelnök minden ki- jelentését zajos tapsal fogadta a közönség. Ezután még kisebb jelentőségű politikai kérdésekkel foglalkozott beszédében, majd a végén meleg óvációban részesítették a szolnokiak.

Ideje, hogy visszatérjünk a tárgyra, az erdélyi magyarság parlamenti javaslatával szemben tett hivatalos kormányjavaslatra, mely oly szépen elsikkadt a bucuresti-sajtó szünetedélyes betüregtetegében, a lamandi-ügy hajtóvadászatában. Talán maga lamandi miniszter sem veszi rossz néven, ha azt állítjuk, hogy jobban érdekelt lennünk a kormány fenti javaslatát, mint hogy miképpen és mennyire sikerült visszautasítania a rászórt rágalmakat, tisztáznia kormányképességét a mindenkor készenálló nemzetárulás könnyelmű vádjával szemben. Az ország négymilliónyi népkisebbsége várja azt az időpontot, amikor a kisebbségi kérdés megszűnik hálás támogatási jelszava lenni a mindenkor kormányokat ostromló ellenzéki párt-attakoknak, hogy végül is az ország közel egységes lakosságának életét és munkáját pártközileg, elfogulatlanul megalapozott kisebbségi állampolitika védhesse és támaszthassa alá a türelmetlenség megújuló rohamaival szemben. (J)

Ujabb rémségekről vallottak a Rákosi Mátyas monstre-bünperének tanui

Miért gyötörték halálra Szamuely terrorlái Fehér Imre ezredesét? — Rákosi felelőre-hívása — Hétfőn folytatják a tárgyalást

Budapestről jelentik: A Rákosi-ügy hatodik napi tárgyalásán a terroristák garázdálkodásáról 21 tanu tett megkösbentő vallomást. Kihallgatta a bíróság többek között Derék Géza devecseri községi jegyzőt, aki elmondta, hogy amikor a kommunisták az ellenforradalom leverése után visszafoglalták Devecsert, valóságilag feldúlták a községet. Behatoltak a lakásokba és szabadon raboltak. Végre másnap megerkezett a községbe Szamuely Tibor, aki mindjárt összeültette a forradalmi bíróságot, amely a községi tanítót és egy ismert nevű földbirtokost minden kihallgatás nélkül még az nap délben a templom ajtajára felakasztatta. Egy másik tanítót, aki az ellenforradalomban nem is vett részt, szintén kihallgatás nélkül végeztek ki. Az összefogott ellenforradalmárokat aztán a forradalmi bíróság elé állították és ez minden további nélkül kimondta a halálos ítéleteket. Fél óra múlva már mindannyiukat felhúzták a községben levő eperfákra. Ezután következett a forradalmi bíróság működésének másik része. Szokás volt ugyanis, hogy hadisarcot vetettek ki azok ellen, akik nem vettek részt ugyan az ellenforradalmi megmozdulásokban, de akik viszont nem is szimpatizáltak a vörös uralkommal. A hadisarcot fejvesztés terhe mellett azonnal ki kellett fizetni.

Többek között tanuként hallgatta ki a bíróság Herzog István kapitányt, aki Fehér Imre ezredesnek volt az adjutánsa a forradalmi időkben. Fehér Imre ezredes ugyanis a forradalmi időkben is együtt tartotta katonáit és az ezred szintén a vörös hadseregben teljesített szolgálatot. A Dunántulra voltak kivezényelve, de szintén készültek az ellenforradalomra. A küzdelemben részt is vettek, de megszabadultak a súlyos következményektől azzal a kifogással hogy ők a bevonuló ellenséges külföldi csapatok ellen vették fel a harcot. Az ellenforradalom leverése után előbb Dömsödre, majd Soltra rendelték ki őket, ahova ekkor érkeztek meg autók a terroristák. Nemsokkal utóbb már a község jegyzője ott lógott a község háza előtt levő eperfán. Minden kihallgatás nélkül akasztották fel és közben a felesége könyörgött a terroristáknak férje életéért, majd amikor látta, hogy férjét mégis felakasztották, megöregült fájdalommal. Amikor a terroristák Dunapatajra bevonultak, a községben valami lövöldözés keletkezett. Kiderült, hogy két fiatal fiú, egy 17 éves és egy 16 éves voltak, akik fegyverrel fogadták a terroristákat. A két fiút elfogták és mindjárt kihírdették a halálos ítéletet. Fehér ezredes maga is könyörgött a gyermekek életéért, de hiába való minden fáradság, a

gyermekeket kivégezték. Majd Kalocsán szintén forradalmi törvényszéket állítottak fel a kommunisták. Itt is többeket ítétek halálra és Fehér ezredes itt is igyekezett intervenálni, de ekkor már őt is le akarták tartoztatni. Egymásután hozták meg a halálos ítéleteket Szamuely vezetésével és a kivégzések mindjárt utána megtörténtek. A község háza előtt levő fákra 16 embert akasztottak fel.

Elmondja még a százados, hogy Kalocsa volt az utolsó állomásuk, majd innen az ezreddel felkerültek Budapestre. Közben azonban az esemé-

nyekről jegyzőkönyveket készítettek, melyeket átadtak a külföldi katonai misszió tagjainak. Ez aztán kitudódott, amiért őket is letartóztatták. Fehér ezredessel a parlament pincébe került. Itt az ezredes halálra gyötörték.

A kapitány vallomása után a tárgyalást vezető Szimák elnök így szökött Rákosihoz:

— Alljon fel Rákosi! Mi a megjegyzése magának arra, hogy a kormányzótanács Szamuelynek köszönetét fejezte ki ezekért az érdemekért? Hiszen maga is tagja volt a kormányzótanácsnak...?

— Nem ezekért szavaztunk elismerést Szamuelynek — válaszolta Rákosi — hanem azért, mert ő tartóztatta fel a benyomuló ellenséges csapatokat.

A tanu kihallgatások után a bíróság kihirdette azt a határozatát, hogy a tárgyalás folytatását hétfő reggelre tűzi ki.

A laibachi fogorvosi műterem orgiáinak újabb leleplezése

Világbotránnyá dagadt a leleplezett emberbestia üzelmeinek ügye

Laibachból jelentik: Josef Bevc laibachi fogtechnikus óriási méretű botránja ügyében, amelyről már beszámoltunk, tovább folyik a vizsgálat, amely most újabb hajmeresztő részleteket hozott nyilvánosságra. Megállapították, hogy a fogtechnikus

nemcsak a lányokra és az asszonyokra gyakorolt szinte démonikus hatást, hanem azokra a férfiakra is, akik vele érintkezésbe jutottak.

Sikerült is neki, amikor már számított rá, hogy üzelmeit felfedezik, a terhelő fényképfelvételeket, lemezeket, könyveket, szobrokat és egy arzenálra való kábítószert elosztani ismerősei között.

A rendőrség véletlen révén jutott nyomra s eddig három láda kábítószert foglaltak le a detektivek különböző előkelő laibachi személyiségek lakásán. Most ellenük is megindult a vizsgálat bűnrészség címén.

A rendőrség megállapította, hogy Bevc hírhedt orgiáinak résztvevői a társadalom legkülönbözőbb rétegeiből kerültek ki.

Résztvettek az orgiákon családok is teljes számmal.

A lefoglalt tárgyak azt is bizonyítani látszanak, hogy Bevc egy titokzatos szekta főmestere volt és így borzalmas tetteinek még misztikus keretet is adott.

Bevc női áldozatait a szó szoros értelmében készpénzért kikölcsönözte barátainak, ha azok maguk akartak orgiákat rendezni.

Nem akadt egyetlen nő sem, aki parancsainak ellene mert volna szegülni.

Bevc különleges injekciókat adott áldozatainak, az injekciók megismétlődő időközönként hatottak.

Bevc a kiszemelt nőket fogorvosi kezelés alatt oltotta be ezekkel a szerekkel, úgy hogy a legtöbb nő nem is tudta, mit csinált vele.

Az áldozatok nagyrésze képtelen visszaemlékezni mindazokra a dolgokra, amikben résztvettek. Ezt a mérgek hatásának tudják be az orvosok.

A laibachi fogtechnikus, mint ismeretes, a legszemérméletlenebb módon zsarolta meg áldozatait. Egy előkelő laibachi leánynak hetven ezer dinárjába került, hogy a fogtechnikus karmái közé jutott.

Közveszély

Irta: BINET-VALMER.

Clotilde Andrelot ez este még a szokottnál is jobban unatkozott. Férjét két hónappal ezelőtt Párisba helyezték, ez az áthelyezés egyben előléptetést is jelentett. Vizsgálóbíró lett Párisban, a párisi törvényszéken. És Clotilde mégis visszacsúszta a jó vidéket, fiatal volt, szép, élnivagyó. Ott lenni a vidéken már megszokta a szerény fizetéshez szabott szűkös életkeretet. Volt néhány jó barátja, akikkel összeültek, elnevetgéltek. De itt senkit sem ismert, a fizetés itt sem volt sokkal több, a párisi élet annál drágább, a legcsekélyebb szórakozásra sem jutott. Clotilde ebben a nagy városban elveszítettnek érezte magát. Férje lelkére kötötte, hogy ne nézegesse a kirakatokat, mert akkor majd nem tud ellenállni a vásárlás kísértésének. Be ne illyen egy cukrászdába, főleg ahol táncolnak.

— Jövőre majd gyermekünk lesz, lesz elég szórakozásod. Most már megengedhetjük ezt a fényűzést — a férje ezzel biztatta.

Clotilde hát Párisban egy Bovaryné életére volt kárhóztatva. Naphosszat álmódóva ült az ablaknál s a veszélyes álmódózások közepette néha lehuny szemmel úgy érezte, hogy nem is a vizsgálóbíró felesége, hanem egyik bűnös szövetségese, akit ez a rideg ember, akit ő már nem szeret, kinéz, vallat a keresztkérdéseivel. Pedig volt idő, mikor szerette Jules Francois, a férjét, csodálta okosságát, szigorát, fölényét.

Jules Francois hazajött. Mint minden este, atyailag homlokocscókolt az álmódó asszonyt.

— Jóestét, kicsikém! — már megint csak így, becézőleg a sötétben. Ugyan min tőprengsz egy-

nyit? hiszen most már nyugodtan alhatunk, a jövőm biztosítva. Letölt az íróasztal mellé, kezeit dörzsölve dönt hátra a karosszékekben. Ez a kézdörzsölés rendes szokása volt, enélkül beszélni se tudott és Clotilde-ot rettenetesen idegesítette.

— Izzalmas nap volt... Érdekes eset.
— Már megint valami sikkasztó bankár.
— Nem, fiacskám, ezuttal egy fiú, aki meglapta kedvesét.
— Ha a nő is szereti, nem lehet szó lopásról.
— Imádja.
— Akkor miért jelentette fel?
— Mert a fiú megcsalta.
— Vagyis bosszúból. Igaza volt.
— Hogy te hogy egyszerűsített a dolgokat! — a fiú egy értékes gyöngysort lopott és elzalogosította. Ugy mondja, nem lopás volt, hanem jogos kölcsön, mert csak így tudott a nővel tovább élni. A kapott hatvan ezer frankot ugyanis a nővel együtt költötte el.

— A fiút letartóztatták? És te nem engedted szabadon?

— Haboztam... nem tudtam, mit csináljak. Te mit csináltál volna a helyemben? A fiú mindössze huszéves, jó családból való, szülei elég nagylábon élnek, az apa az a bizonyos klubtag-típus, a mama elegáns dáma, a veszedelmes életkorban. A fiú mindkettőjük büszkesége volt. Rosszhajlamu. Vagy három iskolából kicsapták, Semmi sem fog rajta. Apja, anyja bálványozták. Szép, mint egy fiatal Adonisz. Csak gyengén védekezik. Szinte csodálkozik. „Mit akarnak tőlem? Nem az én hibám”. Folyton ezt hangoztatja. Kiszédtem belőle a multját. Még tizenhatéves se volt, mikor anyjának egyik barátjánál volt.

— Mind ezt mondták! — levintett közbe Clotilde.

— Igazat mondott. Kiérződött a hangjából. A mama barátinőt követte a papa barátinője. Aztán a lányok, az uccán, akik nem hagyták békén. Egyik pénzt kinalt. A fiú elfogadta. Ez a nap volt a veszte.

— Csodálom, hogy ezt érdekes esetnek nevezted. Unalmasan köznapi.

— Kérlek, ne szakíts folyton félbe. Skrupulusaim vannak, tisztába kell jönnöm a lelkiismeretemmel. Ennek a gyönyörű kölyöknek az apja 20 frank zsebpenzt adott hetenként. Egyik leány, aki bomlott érte, ötszáz frankot gyűrt a zsebébe, hogy lóversenyezzen. Szülei minden lépését számonkérte, a nők imádják, szemérmel lesik a kívánságát. Egyik, mikor elhagyta, öngyilkos akart lenni. Ne ellenkezz. Tudjuk. Megismerkedik a nála jóval idősebb művésznővel, aki azt akarja, hogy vele éljen. A fiú elhagyja szüleit, a kulisszák világába költözik, megveszeti az összes nőket.

— Kis szörnyeteg!

— Légy emberségesebb! a védőügyvéd megmutatta a leveleket, amiket ezek az őriyngők írtak a fiúnak. Bizonyisten belepirultam. Tudod, mi vitte a lopásra? A büszkeség. A vacsorázásoknál ő akart fizetni. A gavallért játszani.

Bejött a szobalány. Az estillapokat hozta.

— Nézd, Clotilde!.. itt a fiú arcképe.

— Ó.. ilyen szép! — az asszonynak szinte elakadt a lélekzete — ilyen szép... — mormogta megegyészer.

— Igen. Közveszélyesen szép — hangzott a bíró szigorú hangja. Szemöldökét összevonta, kezeit dörzsölte, meg volt elégedve a hatással, most már tudta, hogy helyesen határozott. Éppen ezért, a letartóztatást nem oldottam fel. Továbbra is fogságban marad.

Uj vizsgálat indul

az aradi cukorgyár timisoarai szállit-
mánya ügyében

Az aradi cukorgyárnak egyik érdekes bír-
ságügye került ma az aradi törvényszék elé. A
cukorgyárak — mint ismeretes — a csokolá-
dgyártás céljaira szállított áru után kevesebb
állami illetéket fizetnek, mint a forgalombahe-
lyezett cukor után. Minden esetben azonban
miniszteri engedély szükséges a csokoládégyá-
raknak szánt cukor szállítására. Körülbelül két
évvél ezelőtt történt, hogy egy pénzügyi ve-
zérfelügyelő tartott vizsgálatot az aradi cukor-
gyárban, valamint egy timisoarai vállalatnál.
A vizsgálat eredményeképpen a vezérfelügyelő
azt állapította meg, hogy az aradi cukorgyár
több vagon cukrot szállított a timisoarai váll-
latnak, mint amennyire engedélye volt. Ennek
alapján a gyárat 140 ezer lej bírsággal sújtották,
ami ellen a gyár dr. Cotioiu Romul ügyvéd
útján fellebbezést jelentett be az aradi tör-
vényszékhez.

Ma tárgyalta a bíróság az ügyet. A dr.
Cotioiu-iroda képviselője, dr. Stanojev Miklós
a bírság megsemmisítését kérte, majd a bírósá-
g felülvizsgálta a pénzügyi vezérfelügyelő
jelentését, amelynek alapján a bírságot kivették.
A törvényszék megállapította, hogy a ve-
zérfelügyelő nem vezette le a vizsgálatot a tör-
vény előírásainak megfelelően. Ezért elhatá-
rozta, hogy a pénzügyminiszteriumot felszólít-
ja újabb vizsgálat megejtésére és annak le-
folytatásáig a tárgyalást elhalasztotta.

Hétfői szenvedés után

meghalt a lenyelt csontszilánk buda-
pesti áldozata

Az Aradi Közlöny jubiláris karácsonyi
számában beszámoltunk arról a rendkívül su-
lyos műtétről, amelyet a budapesti Grünwald-
szanatóriumban Winternitz tanár, a kitűnő se-
bész Szamek Zsigmondné, Szamek igazgató
fiatal szép feleségén végzett. A szerencsétlen
asszony, aki hat és fél hete orvosi probléma
és a sebészet szomorú szenzációja volt, az el-
mult éjszaka fél három órakor meghalt.

Mint ismeretes, Szamek Zsigmondné de-
cember 10-én malackocsonyát evett. Hirtelen
fuldokolni kezdett: egy apró csontszilánk
megakadt a torkán. Reggel szanatóriumba
ment. A kétségbeesett család orvosokat, pro-
fesszorokat hivatott, akik konziliumot tartot-
tak és megállapították, hogy műtéti beavatko-
zásra van szükség. A műtétet, amelyhez ha-
sonló eddig mindössze hat fordult elő, decem-
ber 13-án végezte a Grünwald-szanatóriumban
Winternitz professzor. Az operáció rendkívül
körülményes és veszélyes volt, de teljes siker-
rel járt. Néhány nappal a műtét után azonban
elmejavulás tünetei léptek fel. Frey Ernő
ideggyógyász megállapította, hogy valószínű-
leg agygyulladásról van szó. Winternitz ta-
nár kívánságára meghívták a világhírű Sauer-
bruch professzort, aki beható vizsgálat után
kijelentette, hogy Winternitz műtete a legkitű-
nőbb sikerült és gyors javulást helyezett ki-
látásba. A család reménykedett, de sajnos,
Sauerbruch jóslata nem vált valóra. Szamekné
állapota rohamosan rosszabbodott és tegnap
hajnalban, hat és fél hetes szenvedés után meg-
halt. Dr. Lazarovits Lajos, aki a többi orvos-
sal és professzorral együtt az utolsó pillanatig
a szerencsétlen asszony életének megmentésén
fáradozott, a tragikus eseményről a követke-
zőket mondotta:

— Nagyon ritkán előforduló szerencsét-
lenség történt. A csontszilánk átfuródott a
nyelöcsőn és fertőzést okozott — mondotta dr.
Lazarovits. — Az orvostudomány legkitű-
nőbbjei, Winternitz professzorral az élükön,
mindent elkövettek, hogy a beteg életét meg-
mentsék, de sajnos, ez nekik éppúgy nem sike-
rült, mint az eddig előfordult esetekben, ame-
lyek közül csupán egy nem végződött halállal.

Hőben és hidegben

NIVEA érdes bőr ellen

Ez az időjárás megköveteli a bőrnek különös megóvását. Ezért védekezze! Minden-
este — de nappal is, mielőtt a szabadba kimenne — arcát és kezeit Nivea-creme-vel dörz-
sölje be. Így az Ön bőre sima és bársonyos marad, és azt a gyöngéd és finom kinézést
kapja, amit a fiatalságnál úgy megcsodálunk. Nivea-Creme nappali és éjszakai krém egyaránt.

NIVEA-CREME: Dobozokban: Lei 16.00-72.00 / Tubusokban: Lei 30.00, 45.00

BEIERSDORF & Co., S. A. R., BRASOV

Politikai gyilkosságnak esett áldozatául Csehszlovákiában egy emigráns német feltaláló

Titokteljes körülmények között felték el láb alól Formis mérnököt

Prágából jelentik: A Prága közelében levő
Szatovicén az egyik szállodában az elmult éj-
szaka agyonlőttek egy Formis nevű német
mérnököt, majd pedig bombát helyeztek el a
szobában és a butorokat meggyújtották. A
vizsgálat megállapítása szerint a merénylők
hármán voltak: két férfi és egy nő és Német-
országból jöttek Csehszlovákiába. A mérnök
régebben a stuttgarti rádióállomásnál működött, de ál-
lását politikai felfogása miatt el kellett hagy-
nia. Egy idő óta a német határ közelében tit-
kos rádióadó működött, amely esténként né-
met nyelven Németországot gyalázó műsort
adott. Valószínűnek tartják, hogy ezt a titkos
leadót Formis építette.

A nyomozás megállapította, hogy Formis
mérnök gyilkosai hajnali négy órakor lépték át
a cseh-német határt. Mivel a határ el volt
zárva, az autót, amelyen érkeztek, az ország-
ban hagyták és egyenként szállingóztak át a
határon. Néhány óra elteltével Csehszlovákia
felől egy idegen érkezett, aki felhatalmazást
mutatott fel a hatóságoknak és ennek alapján
elvitte a gépkocsit. Azt hiszik, hogy az ismer-
etlen egyike volt a gyilkosoknak.

Párisi jelentések szerint a francia fővárosi
sajtó nagy izgalommal ír a gyilkosságról. A
gyilkosság — állapítja meg a sajtó egyönté-
tűen — a cseh menedékhajóknak német állampol-
gárok részéről történt súlyos megsértése. Eb-
ben az esetben ezenfelül visszaesés lényeg fo-
rog fenn, mert hiszen nem is olyan régen tör-
tént, hogy Lessing professzort meggyilkolták
Marienbadban. A lapok megjátszák, hogy Formis
mérnök, aki a stuttgarti rádiótelefon-állomás
technikai vezetője volt, a repülőgépekkel meg-
teremthető rádiótelegrafikus összeköttetés leg-
kitűnőbb szakembereként volt ismeretes. Állí-
tóg, a mérnök most akarta befejezni találmá-
nyát, amelynek segítségével a repülőgépek mo-
torjait a levegőben meg lehet állítani. A ta-
lálmány érdemi része a rövidhullámok fel-
használására épült fel. Így Formis mérnök
igen fontos német nemzetvédelmi titok birto-
kában volt. Mióta Csehszlovákiában tartózkod-
ott, azóta állandóan nemzeti-szociálista ügy-
nők figyelték és jártak nyomában, éppen
ezért húzódott meg egy ilyen ismeretlen és je-
lentéktelen fészekben.

Pénteken délután két órakor a törvény-
széki orvosszakértők felboncolták Formis
holttestét. Megállapították, hogy a mérnököt
két golyó érte. Ezek közül az egyik a bal
szem fölött hatolt be, érintette a nyúlt agyat
és a koponya alsó részén távozott. A második
a mellkason át jutott a testbe, megsértette a
szívet és a májat és a jobb lapocka alatt hagy-
ta el a testet. Megállapították azt is, hogy a
mérnök koponyája megrepedt. Valószínűnek
tartják, hogy a gyilkosok előzőleg tompa
tárggyal fejbe ütötték áldozatukat. Az orvosok
véleménye szerint, maga a fejlődés is eieg lett
volna a halál előidézéséhez. Arcán és kezén
égési sebeket találtak.

A hatóságok biztosra veszik, hogy a gyil-
kosságnak politikai háttere van. Titkosrend-
őrök ma felülvizsgálták Formis levelezését.
Schubert és Müller, a két gyilkos, ösz-
szekítettésben állt Prága több ismert politikai
állásfoglalású idegen állampolgárával. A pos-
tavezérgazgatóság lefoglalta azt a rádió-le-
adót, amelyet Formis lakásán találtak. A ha-
tóságok azzal a gondolattal foglalkoznak,
hogy ismét elrendelik a Németországból
Csehszlovákiába szóló utlevelek láttamozásá-
nak kényszerét.

Kigyulladt a Lindbergh-baby meggyilkolásával vádolt Hauptmann védőügyvédjének háza

— A periratokat sikerült kimenteni! —

Flemingtonból jelentik: Az esküdtszék ma
folytatta a Lindbergh-baby meggyilkolásával
vádolt Hauptmann kihallgatását. A vádolt el-
mondotta, hogy német barátja, Fisch Izidor,
mielőtt Európába utazott volna, egy kis dobozt
adott át neki. Ez a doboz egy alkalommal le-
esett, kinyílt és pénz hullott ki belőle. Ő előző-
leg erről a pénzről semmit sem tudott. Ebből
a pénzből kezdett költeni és ezt találták meg
később a garázsban. A gyermek ebben az idő-
ben már halott volt. Kijelenti, hogy sohasem
járt Hopevilleban, nem irt váltságdíjat kérő le-
veleket és sohasem látta Condore tanárt. Ar-
ra a kérdésre, hogy ismeri-e a létrát, amely
bűnjelként szerepel a tárgyaláson és amelyen
állítólag a Lindbergh-baby szobájába mászott,
így felel:

— Csak nem gondolják, hogy ezt a nyo-
morúságos jószágot használtam volna. Képzett
ács vagyok. Nem tákolhatok össze tehát egy
ilyen létrát.

Érdekes megemlíteni, hogy az egyik vé-
dők, Fischer ügyvédnek háza az elmult éj-
szaka kigyulladt. Egy másik ügyvéd éppen ek-
kor haladt el a ház előtt és behatolt az irodába
s onnan a védelemhez szükséges iratokat ki-
mentette.

CORSO — MOZGÓ

MA

8 órákor mérsékelt

5, negyed 8 és negyed 10 órákor rendes helyárrakkal
Szóke Szakáll ragyogó vigjátéka.

BRODSZKY MIKLOS
zenéje.

FRITZ SCHULZ
rendezése

Helyet az öregeknek!

A humor, zene, ének és tánc nagyszerű gyűjteménye.
A főszerepben:

Bárony Rózsi, Verebes Ernő, Király Kató,
Dénes György, Erdélyi Mici, Halmay Tibor,
Huszár Puffy.

ELISABETH BERGNER

EGYETLEN
FILMJE

A NAGY SZENVEDÉLY

LEGKÖZELEBB
A CORSOBAN

Paál Jób
RIPORT-
REGÉNYE

láthatatlan birodalom

Történelem a kártyalapokon (11)

— A szovjet istentelen kártyafigurái — Hitler és Göring a német kártyákon — A világháború kártyái — A zsóker magyar kreáció: a szabadságharc emigránsai játszottak velük először Amerikában — Amíg egy pakli kártya a gyárból eljut az asztalra...

(Copyright by Jób Paál. Utánnymás tilos.)

Zolnay Vilmos kártyagyűjteményében akadtam egy csomag magyar-kártyára. Ezzel játszottak az abszolutizmus szomorú napjaiban. Haynau volt a vörös felső, Windischgraetz herceg a vörös király és Jellasich a makk felső a pakliban. A zöld ász a lipcei csatát ábrázolta.

A kor kiváló uralkodóinak, hadvezéreinek ábrázolása egyébként nem új dolog a kártya történetében. Volt idő, a XVI. században, amikor Julius Caesar, Dávid király, Hektor vagy Artur király képét festették csontlapokra, fatáblácskákra, sőt ezüstlapokra is, a paduai és ferrarai kártyákon már uralkodók képét látjuk és a világháború magyar kártyáin IV. Károly, II. Vilmos császár, a török szultán és Ferdinánd bolgár cár lovas alakjai díszítik a királyok képét.

...Nem tudom, célzatos-ságból történt-e, hogy ezeken a kártyalapokon Hötendorfi Konrad — tábori szürke sapkában, kezében kitergetett térképpel, nyakában a messzelátó táskájával — jelképezte a tőkfilkót.

„Megkontrázom Hitlert, bemondom a Göringet...”

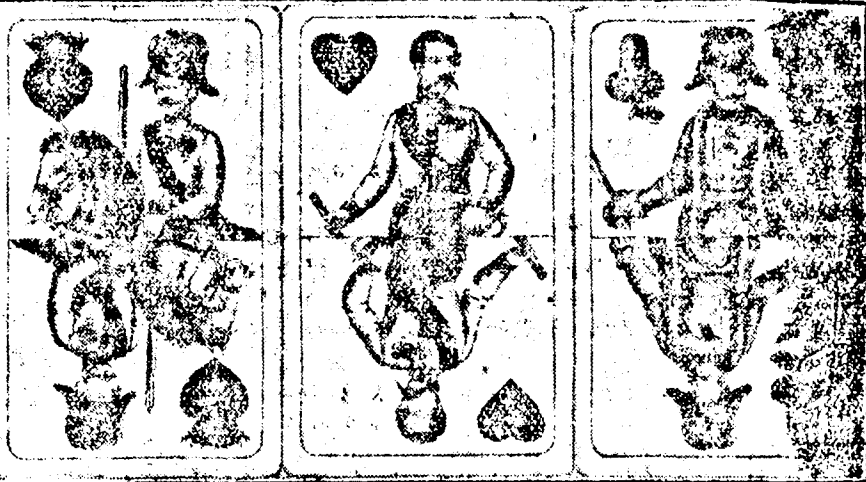
A divat azonban sohasem volt állandó jellegű, a kártyagyárak lassankint visszatértek a régi megszokott figurákhoz és a kártyalapok elkerültek a ritkaságokat gyűjtők muzeumaiba. De azért ma is előfordul, hogy egyesek a kártya lapjain keresik a tömegek népszerűségét. Németországban kor-

A francia forradalom egyik kártyafigurája. mányrendelet kötelezte a legnagyobb kártyagyárat, az Altenburger részvénytársaságot, hogy ezentul a német közélet jeleseit fesse a kártyalapokra. A királyokat detronizálták, október óta minden klubban és kaszinóban csak olyan kártyákkal játszhat-

nak, amiken Hitler és Göring, Göbbels és von Papen képe van rajta. Bizonyára új figurákat is kreált a harmadik birodalom. Lehet, hogy játék közben a partner dühösen kontrázza meg a Hitlert és mondja be a Göringet.

A bolsevista Oroszországban először eltöltötték a kártyát, amikor azonban látták, hogy a tilalom ellenére is játszik mindenki, még Lenin ren-

A Bach korszak kártyalapjai: a vörös király: Windischgraetz herceg, a vörös felső: Haynau, a makk felső: Jellasich.
(Zolnai Vilmos gyűjteményéből.)

delte el, hogy új kártyafigurákat kell kreálni. „Istentelen kártyáknak” nevezik ma is az orosz kártyákat, amelyeken a vallást gúnyolják ki. A királyok figuráit pópák karikatúrái ékesítik, a dáma és bubok helyett pedig apácák és szerzetesek képe van az egyes lapokon. Voltak aztán olyan kártyák is, amelyek politikai propaganda-célokat szolgáltak. Poincaré, Sir Austen Chamberlain, valamint Churchill álltak fegyverekkel körülveve és ezeken a figurákon ez a felírás volt olvasható: „az átkozott burzsoázia képviselői.” Az utóbbi kártyákkal azonban nem játszottak Szovjetországban, amit onnan lehet következtetni, hogy a felírásuk angol.

A zsóker magyar találmány

Az összes kártyalapok között talán legnagyobb népszerűsége a zsóker-nek van. Annak a bohós figurának, amely minden lapot helyettesít, minden figurát pótol. Eredetét nem igen ismerik. Waddington Londonból, amikor felvilágosításért hozzájuk fordultam, azt válaszolták, hogy a „Jolly Jocker” szó a római mitológiából veszi eredetét. Jocus a rómaiaknál a bohóság génusza volt, ismerték a Jocus-pálcát, amelyet a bolondok viseltek. Miként kerül azonban Jocus a kártyába: ezzel a kérdéssel adósak maradtak az angolok.

Radóti József, az ismert közgazdasági újságíró — maga is alaposi szerzője a kártya történetének — sokat foglalkozott a kérdéssel és tőle tudtam meg azt, hogy — a zsóker magyar találmány. Így mesélte el nekem érdekes megállapításait Radóti József:

— Magyarországon emberemlékezet óta játszik a ferblit, amely kétségkívül Lengyelországból jött hozzánk, de itt sok változáson ment keresztül. Dunántulon találták fel a sántát. Sántának hívták a makk felsőt, amelynek értéke valamennyi kártyával egyenlő értékű. Már a múlt század elején játszottak sántával, néhol aztán

tulzásba vitték a játékot és egy sánta helyett négy sántával folyt a „csöndes”.

— Megállapítottam, hogy azok a magyar emigránsok: Figyelmessy ezredes, Madarász László, Kossuth bizalmasa, Ujházy, aki az első magyar telepet az Egyesült Államokban megalapította — odakinn nem találván magyar kártyákat, amivel ferblit játszanak, megtanulták a pókert. A póker tudvalevően nagyon hasonlít a ferblihez. Magyarjainknak nem tetszett azonban, hogy a francia kártyában nincsen „sánta” — csináltak ilyent. Magam is láttam a múlt század ötvenes esztendőiből származó, Amerikában készült francia kártyákat, ahol a zsóker még szakasztott olyan, mint nálunk a makk felső. Innen került aztán a zsóker először a pókerbe — én inkább hiszem, hogy a zsóker elnevezésnek több köze van a pókerhez, mint a latin Jocushoz — majd átvitték azt a römibe, amely a mah-yongból ered, ámde ott a zsóker kollégája nem lelhető fel.

Amíg egy pakli kártya eljut a játékoshoz...

Amikor először kértem engedélyt arra, hogy megnézhessem egy kártyagyár üzemét, a kérésem nagy idegenkedésre talált. Meg is mondták nekem a Piatnik gyárban Bécsben, hogy idegeneket nem igen szoktak a gyárba beengedni.

De aztán az engedélyt megkaptam, sőt maga Piatnik ur kalauzolt a gyárban délelőtt fél tiztől délig.

Hatalmas üzem egy ilyen kártyagyár. Munkások százai dolgoznak, hatalmas gépek dübörögnek benne. Nyolc hétig tart, amíg elkészül egy pakli kártya. Finom papírosokat ragasztanak egymásra, minden kártyalap három papírrétegből áll. Egyedül ez a procedura eltart vagy két hétig. Aztán nyomják meg a lapokat. Külön elől és külön hátlapjukon. Nem rendes könyvnyomtató gépeken, kliséről, hanem vagy köröl, vagy ofsetnyomással. Ahány szín van a kártya lapján, annyszor kell az ivernek átmenni a gépen. Egy iven csak egy játszma kártyáit nyomják ki, azután külön vágják, fényezik, aranyozzák, vasalják a lapokat. És minden procedura után külön-külön átvizsgálják minden egyes lapot. Nincsen-e rajta valami gyártási hiba. A hibás lapokat félreteszik, ezekkel adagolják a patikában a medicinákat.

Munkáslányok ülnek hosszú padoknál, szortirozzák, vizsgálják és csomagolják a kártyát.

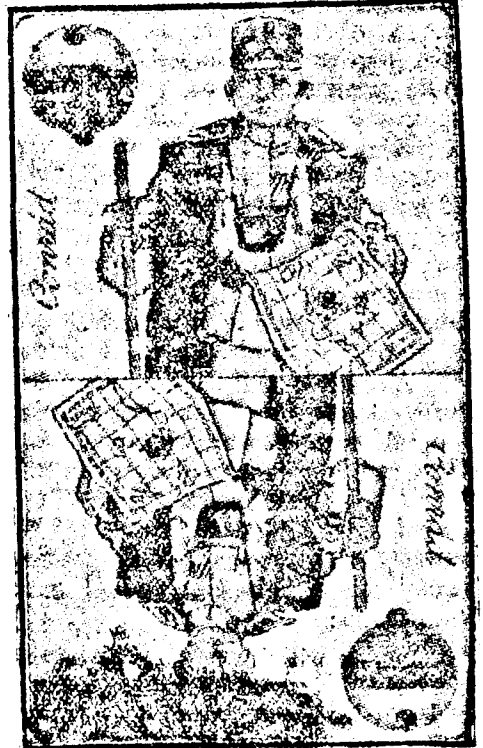
Mindenlapra kártya készül.

Keskeny, tarka kártyák Kina számára.

És hatalmas kártyalapok, amelyeken aprók a figurák és a kártyák négy sarkában öt centiméteresek a számok. Délamerikában „gusztálnak” ilyen lapokat. Külön készülnek kártyák a román monopól számára. És megint külön az olasz tresetti és dobelone.

Hatalmas raktárakban hevernek a csomagok százezrei. Ezekkel mind játszani fognak...

A játékos, aki bevág ötre, vagy aki éjfélután ül le egy „utolsó” bridsz-partira, nem is álmodja, mennyi baj, veszély, meg munka van azzal a csomag kártyával, amin elveszitheti a havi fizeté-

Már a kártyagyárban se becsülték sokra Hötendorfi Konradot: ő volt a tők felső.

sét... A kártyán csak ezekben a gyárakban nyernek... Megkérdeztem a munkásokat: játszanak-e. Majdnem mindegyik azt felelte, hogy szívesen játszik.

Nem is lesz egyikből se kártyagyáros...

Ujabb megrázó vallomások a bucuresti-i leányrablások leleplezett pokláról

— Egy pénztárnoknő, aki megmenekült a leánykereskedők karmai közül —
Aradig is elhúzódna a nyomozás szálai

A bucuresti-i erkölcsrendészet azonnali átszervezését követelik

Bucurestiből jelentik: Nap-nap után újabb szenzációs adatok kerülnek nyilvánosságra a fővárosban leleplezett leányszóktató banda üzemeiről. Az adatokból kiderül, hogy ezek a gangszterek a lehető legnagyobb vakmerőséggel dolgoztak, nemcsak Bucurestiben, hanem az ország más városaiban is, ahol részint rablással, másrészt kápráztató ígéretekkel szereztek új áldozatokat a főváros bűntanyái számára. Most már remény van arra, hogy a bünszövetkezet összes tagjai hamarosan rendőrkézzre kerülnek és ezzel megszabadítják az ország városaiban lakó szülőket ettől az állandó veszdelemtől, amely leánygyermeküket fenyegette.

A mai napon új tanu jelentkezett a rendőrségen: egy fővárosi vendéglő pénztárnoknője. Elmondta, hogy január 15-ikén éjszaka hazament a szolgálatból. Amikor a Dambovita partjára ért, autót látott, amely mellett két ismeretlen férfi sétált.

Az egyik férfi hirtelen mellette termett, tenyerével befogta száját és bedobta az autóba, amely száguldani kezdett.

A kocsiiban az egyik férfi fenyegetően fordult feléje:

— Nézd, én híres késelő vagyok, ha kiáltasz, vagy menekülni próbálsz, véged van.

A kocsi a Calea Rahovei egyik vendéglőjéhez robogott. Itt leszálltak és a férfiak arra kényszerítették, hogy velük igyon. Nem mert segítséget kérni, mert látta, hogy elrabló barátai viszonyban állanak a lebutult tulajdonosával és vendégeivel. Innen a Vanatori-uca egyik házába mentek. A leány azonban nem akarta szóktatóit követni és minden fenyegetés dacára, segítségért kiáltott. A gangszterek végül jobbnak látták utjára engedni, a Vanatori-uca ugyanis a belváros kellős közepén fekszik és méltán féltek attól, hogy valaki meghallja a kiáltozást. Elvették tőle retikülijét, óráját, gyűrűit, majd utjára engedték. Előzőleg azonban halállal fenyegették, ha bármit is el mer árulni kalandjából. A lapokban közölt személyleírásból a keresett bandavezérre, Ivanu Vasilra ismer rá az egyik rablóban. A leány megjelölte a Vanatori-uca ama házát, ahol az autóval megállottak és a rendőrség reméli, hogy az új adatok alapján hamarosan a többi gangszter is kézrekerül.

Tragikus találkozás

Most került nyilvánosságra, hogyan jutottak az elrabolt Stan Elena nyomára. A fiatal urileány megtalálása indította ugyanis meg a nagyarányú vizsgálatot, amely lehetővé tette a banda leleplezését. A leányt — mint már ismeretes, — Grinberg Elena házába vitték. Egy este megjelent itt egy fiatalember, akinek feltűnt az egyik leány. Különösen kíváncsivá tette az a körülmény, hogy a leány titokban jeleket adott le neki és tudtára adta, hogy beszélni akar vele. A fiatalember az egyik szobába vonult a leánnyal, akiben — legnagyobb megdöbbenésére — Stan Elenát, egykori osztálytársnőjét ismerte fel.

— Mi van veled? — kérdezte a fiatalember.

— Elraboltak az Icoanei-park előtt, három voltam: siess, értesítsd szüleidet, hogy értem jöhessenek! — suttogta izgatottan a leány.

A fiatalember nyomban a leány szüleinek felkutatására sietett. Még aznap este, 11 órakor, a leány apja a fiatalember társaságában megjelent a rendőrségen és segítséget kért. Az inspekciós rendőrtiszt meghallgatta a bejelentést, majd felkérte a leány apját, jelentkezzen másnap.

— Nem várhatok — mondotta határozottan az apa — addigra máshova rejtik a leányomat. Ha nem adnak segítséget, elmegyek érte magam!...

A rendőrtiszt végül három detektivet adott melléjük és megjelentek Grinberg Elena házában. Amikor a rendőrség megjelent, a tulajdonosnő intésére az egyik leány karantogta Stan Elenát és egy szobába vitte, ahol az úgy alá akarta tuszkolni. Stan Elena azonban teljes erejével küzdött, kiszabadult társnője kezéből és a folyosóra sietett, ahol — apjával találta magát szemben. Örömsikollyal hullott édesapja karjaiba a megmentett leány.

Ma ismét kihallgatták Stan Elenát, aki kiegészítette legutóbbi tett vallomását. Elmondta, hogy Grinberg Elena három napig elzárva tartotta egy különös szobában. Három nap mulva fehér selyem estélyi ruhába öltöztette és bevitte egy terembe, ahol hasonlókorú leányok tartózkodtak. Egy sarokban álló pátefon zenét szolgáltatott. A leányokat Grinberg Elena szigorú felügyelet alatt tartotta.

a legkisebb ellenkezésre korbáccsal verésre verte őket.

Mást nem volt szabad mondani a férfitárogatóknak, mint amennyit az asszony megengedett. Ő utasítást kapott arra, hogy azt állítsa, Braşovban volt férjénél, de otthagya az urát, mert a könnyű életet szereti. Nem mert senki sem panaszkodni, mert a korbáccstól félt és amikor felismerte egykori iskolatársát a

Nemzetgyalázás vádjával letartóztattak Sirián egy aradi mérnököt

Feltűnést keltő incidens egy hegyaljai községben — Az ügyészség szabadlábra helyezte Sandtner Józsefet

Feltűnést keltő incidens történt tegnap Sirián községben, ahol az incidens következményeképpen a csendőrség egy ismert aradi mérnököt tartóztatott le, nemzetgyalázással vádolva. Az eset részletei a következők:

Csütörtökön reggel Sandtner József aradi vegyész mérnök, egy aradi vegyészeti gyár tisztviselője, kisebb társasággal Siriára rándult ki, ahol egy ismert siriái család vendége volt. A társaság tagjai egy ideig a család lakásán szórakoztak, majd a közeli hegyoldalra mentek ródlizni. Itt már számosan tartózkodtak és jó hangulatban telt el az idő. Szórakozás közben Sandtner, — aki az elfogyasztott alkohol következtében már kissé szertelen volt, — olyan kijelentést tett, amelyet a közlemben álló fiatal emberek sértőnek találtak. Heves szóváltás után a fiatal emberek rátámadtak a mérnökre, akit súlyosan megvertek, úgy, hogy a helyszínen megjelent csendőrök mentették meg kijelentése, komolyabb következményeitől.

Az aradi mérnököt a siriái csendőrségre kísérték, ahol jegyzőkönyvet vettek fel az esetről, majd

a mérnököt — kijelentése miatt — nemzetgyalázás vádjával nyomban letartóztatták.

Ma reggel kísérték be Sandtner Aradra, ahol először a csendőrpáncsnokságra került, majd a déli órákban átkísérték az aradi ügyészségre. A mérnök védelmét dr. Lázár Ágoston ügyvéd, volt prefektus vette át. Sandtner az ügyészségen újból kihallgatták, a mérnök ezuttal is beismerte, hogy az inkriminált kijelentést megtette és azt állította,

Ha Bucurestibe jön,

keresse fel a

KINAI LOCÁL-t,

ahol különösen jól fog mulatni.

337

Művészi műsor!

ZAHARIA MARCELL-jazz

vendégek sorában, elhatározta, hogy neki elpanaszolja a sorsát.

Az egyik fővárosi lap a most kipattant esettel kapcsolatban a bucuresti-i rendőrség erkölcsrendészeti osztályának teljes átszervezését követeli és rámutat arra, hogy Stan Elena tragédiája, amely a rendőrségtől néhány száz méteres távolságra játszódott le, bizonyítja legeklatánsabban az átszervezés szükségességét.

Bonyolódik a nyomozás

A Bucurestiben leleplezett gangsterbanda működésének szálai egyébként Aradig és Timisoarig is elhúzódna, ügynökeik, sőt a banda tagjai közül egyik-másik ebben a két városban is működött és ebben a pillanatban még nem lehet tudni, hogy a két városban eltűnt lányok közül hányan kerültek Grinberg Elena vagy hasonló társai kezébe. A megmentett urileány elbeszéléseiből megállapítható, hogy a büntetvék rá hurcolt szerencsétleneket oly szigorú felügyelet és oly erős terror alatt tartják, hogy még sem merik kisérteni valamilyen módon kapcsolatot keresni a külvilággal és kétségbeesett hozzátartozóikkal. A legtöbb esetben kápráztató szerződésekkel szédítik meg a fényre és pompára vágyó naiv leánykakat, akik nem tudják, hogy az ígért jómód helyett — korbács vár rájuk. Még nem jött el az ideje annak, hogy az aradi, vagy timisoarai vonatkozásokról részletes beszámolót adjunk, a nyomozás szigorú titokban folyik és annak érdeke, hogy ne kerüljenek nyilvánosságra azok az adatok, amelyek esetleg lehetővé teszik az egész gangszter-szervezet kézrekerítését.

hogy nem akarta megsérteni az állam tekintélyét. Lázár dr. védenca szabadlábra helyezését kérte, azzal az indokolással, hogy nem kell tartani a mérnök szökésétől. Kérésének helyt is adtak és még a déli órákban szabadlábra helyezték Sandtner Józsefet, aki ellen tovább folyik az eljárás.

CENTRAL: Premier!

5, 7¹/₂, és 9¹/₂ órakor

A filmgyártás remekműve! Megkapó és lenyűgöző!

A pénz rabszolgái

A második „Cavalcade” film, amely egy farmercsalád keletkezését, életpályáját két generáción keresztül tárgyalja. Főszerepben

PAUL MUNI,

aki ebben a filmben örökké emlékezetessé tette nevét a filmtörténelemben.

D. u. 3 órakor: **Egy leány keresi párját.**
Főszerepben **Magda Schneider.**

SELECT: 5, 7¹/₂, és 9¹/₂ órakor

A Montblanc királya

A havások varázsának, az örök természetnek, a felszabadult erőknél filmje. Főszerepben **SEPP RIST. BRIGITTE HORNEY.**

Diákoknak engedélyezve!

Jön: GAÁL FRANCISKA

slágerfilmje: „PÉTER”

H I R E K

Mr. Knox megöszült

Knox ur létezéséről akkor szerzett tudomást a világ, amikor a tisztos, magasrangu angol funkcionariusra esett a Népszövetség megtisztelő választása, hogy esztendőkön át örködjön a Saar-vidék nyugalma és közbiztonsága felett. Knox ur össze-csomagolta holmiját, otthagya a ködös themz-parti metropolist és Saarbrückenbe költözött, hogy esztendőkön keresztül koronázatlan fejedelme legyen egy nyolcszázézer lakosu, gazdag vidéknek. Néhány ezred vidámkedélyü, stramm angol katonát is kapott, hogy méltón reprezentálhassa a kontinensen a brit világbírodalom tekintélyét, parancsai alá rendelték a Saar-vidéken szolgáló teljesítő nemzetközi rendőrséget is és Mr. Knox nyugodtan, hidegvérűen, mint ahogyan azt egy vérbeli angol gentlemantól elvárhatjuk, megkezdte munkáját.

Minden nagyszerűen ment. Mr. Knox megfelelt annak a bizalomnak, amelyet az európai diplomaták iránta tanusítottak, Albion büszke lehetett méltó fiára. Az utóbbi időkben azonban eltűnt a nyugalom, Knox urnak látnia kellett, hogy valóságos pokol-katlána lett kis birodalmából, minden forint, mindenki izgatott volt és sohasem lehetett tudni, hol és mikor robban ki valamilyen kis parázs botrány, amely egyszeriben megváltoztatná az európai diplomaták véleményét a Saar-vidék nagyszerű angol kormánybiztosáról. S ahogyan teltek a napok, úgy szökött a forrpont felé a hőmért. Hol a kommunistákkal, hol a nemzeti szociálistákkal, hol a németekkel, hol a franciákkal volt baj. Mr. Knox nagyszerű hidegvére tűnni kezdett, Mr. Knox kétségbeesett leveleket írkált a kormányának, a Népszövetségnek, több rendőrt és több katonát kért és telekürtölte nyilatkozataival a világot: baj van a Saar-vidéken. Minél jobban közeledett a január 13-ika, annál idegesebb lett Knox, bolygó hollandiként járta a városokat, nyugalmat azonban sehohsem talált.

A nagy nap is elmúlt. Németország visszakapta a Saar-vidéket, de Mr. Knox már nem kapta vissza az elvesztett kedélyt, hidegvért és nyugalmat. Az valahol elveszett, Saarbrücken és Neunkirchen között.

A legutóbbi népszövetségi tanácsülésen, az angol diplomaták az előkelő palota folyosóján egy komortekintetű, ősz urral találkoztak. Meg sem ismerték. Mr. Knox volt. Aki beleöszült a népszavazást megelőző izgalomba, komor lett, ideges és még az európai diplomaták elismerő szavai és köszönő nyilatkozatai sem tudták felvidítani. Már annak sem tud örülni, hogy visszakérül a ködös metropolisba, ahol nem lesz többé dolga Saar-vidékkel, szavazniakaró izgatott emberekkel, németekkel, franciákkal és kommunistákkal. Mr. Knox kedélybeteg lett. S ha élete folyásáról naplót vezet, valószínűleg gyászkeretbe helyezzi annak a napnak eseményeit, amikor otthagya nyugalmas állását, hogy szerepet vállaljon a magas európai politikában...

Amelynek emlékeként esetleg egy kitüntetést, néhány dicsérő nyilatkozatot, egy ősz hajfűrtöt és egy idegszanatóriumi számlát helyezhet el a mult levelesládájába... (—rosi.)

— **IDÓPROGNÓZIS:** További enyhülés, élénkebb nyugati szél, növekvő felhőzet, sok helyen köd, néhány helyen kevés eső, a magasabb hegyeiken havaseső. Az olvadás a magasabb hegyeiken is megkezdődik.

Olcsó tűzifa 220**AUFRICHT-nál**

Telefon: 69. beszeresethető Cal. Viet. 1—3.

— **A török külügyminiszter Belgrádban.** Belgrádból jelentik: Tewfik Arras török külügyminiszter ma Genf-ből visszatérően Belgrádba érkezett, ahol egy napot fog tartózkodni. A török külügyminiszter a római megállapodások alapján kialakult dél-európai helyzetről fog tanácskozni a jugoszláv kormánytagjaival.

— **Rövidesen befejeződik a diáksztrájk.** Bucarestből jelentik: Ma reggel 10 órakor Anghel-escu dr. közoktatásiügyi miniszter elnöke alatt összeültek az ország összes egyetemének rektorai és dékánjai. Anghel-escu közoktatásiügyi miniszter megnyitó beszédében az egyetemek joghallgatóinak sztrájkjával foglalkozva, felkérte a jogi karok dékánjait, hogy fejtsek ki véleményüket a kényes ügyben. A vita folyamán a helyzet úgy alakult, hogy előreláthatólag a joghallgatók kívánságainak legnagyobb részét teljesíteni fogják. A fővárosi joghallgatók sztrájkja megszűnt, lasiban viszont előreláthatólag még ma elhatározzák a sztrájk befejezését.

— **Razzia egy bécsi klubban.** Bécsből jelentik: A rendőrség tegnap Bécs központjában egy klubon ütött rajta, ahol állítólag kommunistatevékenységet fejtettek ki. A jelenlévő 60 személy közül huszat letartóztattak, közöttük több magyar és jugoszláv állampolgárt.

— **A gyilkos diákok bünpörének fellebbezési tárgyalása.** Bucarestből jelentik: A Semmitöszék ma tárgyalta Dinescu, Rascanu és Grigoriu gyilkos diákok fellebbezését. A tárgyalás megkezdésekor Dinescu és Rascanu védői bejelentették az elnöknek, hogy védenek visszavonják fellebbezésüket. A legfelsőbb bíróság tudomásul vette a bejelentést, majd úgy határozott, hogy Grigoriu fellebbezése ügyében február 22-én tartja meg a tárgyalást.

— **GÉPFEGYVERES SZOVJET-REPÜLŐGÉPEK LÖTTÉK A SZOVJET-MANDZSU HATÁRT.** Tokióból jelentik: Tegnap négy szovjetrepülőgépet szállt el Oroszország és Mandzsúria határa felett. Az orosz repülők gépfegyverrel lövédöztek azokra a helységekre, amelyek felett elrepültek.

Kemál pasa aranyfürdőkádja

Az elmúlt napokban került nyilvánosságra a hír, hogy az utolsó török szultán palotájában levő kincseket eladják. Abdul Hamid mesébe illő palotájába már esztendők óta egy rendkívül egyszerű, szerény, a dísz és pompát kerülő ember költözött: Musztafa Kemál pasa. A török államfő szerénységét, egyszerűségét egyébként az alábbi történet is illusztrálja: Kemál pasa tudvalevőleg rendkívül értékes tevékenységet fejtett ki Törökország egészségügyi téren való emeléseért is. Hálából ezért a török orvosi kar ajándékkal akarta megtisztelni. Hosszas viták után elhatározták, hogy arany fürdőkádat ajánlójának Kemálnak és a fürdőkád megvásárlásához szükséges összeget a török orvosok adják össze. Nemrégiben orvos-küldöttség jelent meg Kemál előtt és egy díszoklevél kíséretében felajánlotta neki az arany fürdőkádat. A török államfő a megtiszteltetést köszönettel vette tudomásul, a kád használatát azonban visszautasította. Ezzel szemben azonban úgy intézkedett, hogy a kádat olvasszák be és az így nyert aranyat több török kórház között osszák szét. Kemál pasa kijelentette, hogy ő egyszerű fürdőkádban is fürödhet, számos török kórháznak viszont nincs elegendő pénze arra, hogy szegény betegeket osztályaikra felvegyenek és azokat ott kezeljék.

— **Iparvasut Radna és Soimos között.** Az aradi erdőgazgatóság közli, hogy Soimos és Radna között iparvasutat helyeztek üzembe, amely a kirándulók: ródlizók, síelők rendelkezésére áll. Az iparvasutnak csatlakozása van az Aradról reggel 8 óra 40 perckor induló vonathoz. A kirándulókat az iparvasut Radnától Soimosig és vissza 10 lejért szállítja. Az iparvasut addig marad üzemben, amíg a hó tart.

— **Aradi szakmunkások külföldi tanulmányutja.** Az aradi Munkakamara ma értesítést kapott a munkaügyi minisztériumból, amely közli, hogy a belföldi szakmunkások kiképzése érdekében a minisztérium ösztöndíjat ad jobb szakmunkásoknak külföldi tanulmányutra, hogy olyan ismereteket sajátítsanak el, amelyekkel eddig a belföldiek nem rendelkeztek és amelyeknek hiánya miatt az itteni iparvállalatoknál külföldi munkaerőt kellett alkalmazni. A feltételeket és a részleteket az aradi Munkakamara titkárságánál lehet megérdeklődni.

— **Blumenthal segítette ki a bajból Fedákot.** Budapestről jelentik: A budapesti társaságokban sokat beszéltek arról, hogy ki segített Fedák Sárin és ki tette le helyette a kauciót. A titok most kiderült és eszerint a kauciót Ben Blumenthal, a Vígsház tulajdonosa tette le Fedák részére. Egyik budapesti barátja már hajójegyet is küldött a hazautazáshoz Fedáknak, úgy, hogy a művésznő valószínűleg rövidesen visszatér Magyarországra és hosszabb pihenőre rákosi villájába vonul.

Nyilatkozat

A Corso-mozgó igazgatósága a következőket közli: Minden híreszteléssel szemben tudjuk, hogy

a „Helyet az öregeknek” című Szóke Szakáll vigjáték teljes egészében kerül bemutatásra és abból a cenzura egyetlen centimétert sem vágott ki.

— **Kedvezmény a szeszes italok vasuti szállításiánál.** A CFR vezérigazgatósága átiratot kapott a szeszmonopol vezérigazgatóságól, amely a következőket közli: A szeszmonopol vezérigazgatósága nem kifogásolja azt, hogy azokat a szeszes italokat és tiszta alkoholt, amelyeket „grupás” rendszer szerint szállítanak, a CFR. bizonyos állomásain, ki- illetve átrakják és más vagonokba ugyanazon címzettek számára újból berakják. Ez azonban csak akkor engedhető meg, ha a szállítmány rendeltetési helye nem változik és ha a pénzügyi hivatalok által kiállított ugyanolyan szállítási igazolvány alapján történik a szesz továbbítása. Azt is tartalmazza az átirat, hogy a feladás alkalmával okvetlenül be kell mutatni a fogyasztási illeték befizetéséről szóló igazolványt és a monopolár megfizetését igazoló okiratot. A küldeményt a legpontosabban meg kell címezni és a szállítmány mennyiségét is precizen feltüntetni.

— **A légkorong-világ bajnokság legújabb fordulója.** Davosból jelentik: A légkorong-világ bajnokságok során ma a vigaszdíjért folytak a küzdelmek. Ennek során Magyarország válogatottja a Lengyelország válogatottjával került szembe erős iramu, szép mérkőzés után a magyarok 1:1 arányú eldöntetlent harcoltak ki. A részidők (0:0, 0:1, 1:0). Most Magyarország és Lengyelország egyforma pontszámmal áll a vigaszdíjért küzdő B) csoport élén és a zsűri döntésétől függ, hogy a két ország közül melyik mérí össze erejét a német válogatottal. A mai nap eredményel ezen kívül még: Németország—Románia 3:0 (2:0, 1:0, 0:0). Lettország—Hollandia 7:0.

— **Ha az arcszíne fakó, szürkéssárga, és tekintete bágyadt, ha szomorú, hangulata nyomott és nehéz álmok gyötrik, ha a bél tulságos rothadási folyamatai, gyomorfájás és épepangás kineznek, olyankor tanácsos néhány napon át reggel éhgyomorra egy-egy pohár természetes „Ferenc lószet” keserűvizet innia.**

— **Betört, hogy pénz szerezen vasuti jegyre.** A törvénszék ma Korleák Béla csehszlovák állampolgár bűnügyet tárgyalta, aki Jugoszláviából vissza akart menni Csehszlovákiába. Gyalog jött át a határon, majd Radnán betörést követett el, hogy ilymódon szerezzék meg a vasuti jegyhez szükséges pénzt. Elfogták és a törvénszék ma négyhavai börtönre ítélte, amit a vizsgálati fogsággal kitöltöttek vett.

— **Megsemmisített bírság.** Érdekes bírságügyben döntött ma az aradi törvénszék Stroescu—Simionescu tanácsa. Néhány évvel ezelőtt 50 ezer lejas bírsággal sújtották dr. Petica Petriláné aradi triasszonyt, akinek Halmagiu környékén erdeje van, azzal az indokolással, hogy nagyobb terület irtott ki, mint amennyire engedélye volt. A mai tárgyaláson kiderült, hogy a vizsgálat névtelen feljelentés alapján indult meg és hogy ténylegesen dr. Peticané kevesebbet irtott ki, mint amennyire joga lett volna. A törvénszék ennek alapján megsemmisítette a bírságot. Az ítélet jogerős.

Világ pilótái — egyesületek..?

Berlinből jelentik: Laumann essen pilótá-örnagy kiáltványt intézett a világ valamennyi pilótájához, hogy gyűljenek össze Németországban egy nemzetközi értekezlet keretében. A felhívás többek között a következőket tartalmazza: A Ruhr-vidék egyik békés városában kongresszust kell tartsanak a világ repülői, hogy együttesen lássuk: Milyen veszedelmekkel jár az egyoldalú felfegyverkezés és egyes szövetségünk, amelyek sokkal erősebbek, mint mi. A kongresszust 1935. tavaszán akarják megrendezni.

— **Akut és krónikus légzőszervi megbetegedések** pompásan gyógyulnak a Svábhegyi szanatórium csiramentes, napfényes, subalpin levegőjében. Inhalatorium, Solo-kamra, modern belégző apparátusok.

— **A nyári menetrend összeállítás.** A Kereskedelmi és Iparkamara a május 15-én életbelépő nyári menetrend összeállítását alkalmából felhívja az összes érdekeltet, hogy a kérdéssel kapcsolatos közérdekű kívánságaikat sürgősen közöljék a Kamarával, hogy módjában legyen azokat a vasutigazgatósághoz előterjeszteni.

— **A diszkrét illatu, különleges, krémszerűen habzó LETON-szappant a legkényesebb arcbőrűek sikerrel használhatják,** mert mosakodás után olyan az arc, mintha finom krémet használnának. Hamvas, bársonyos, simatapintatu lesz tőle a bőre. Tulzsirozott oxysterines készítmény, úgy száraz, mint zsirosbőrűeknek. Kapható drogériákban, illatszertárakban és gyógytárakban. Ára 22 lej. Főlerakat: „Szentlélek” gyógytár, Tg.-Mures.

— **Ma az alanti gyógyszerterek tartanak éjjeli szolgálatot:**

ROZSNYAI: Piata Avram Iancu.
FÖLDES: Str. Eminescu.
KÁRPÁTI: Boulevardul Regele Ferdinand

A MERA autóbusz-vállalat

ezuton hozza a nagyérdemű közönség szives tudomására, hogy

az Arad-Nadlaci vonalon a rendszer autóbusz-forgalom megindult

Egyenlőre az Aradról reggel 6.45-kor és Nadlacról délután 17 órakor induló autóbusz-járatok szünetelnek. 457

Az aradi és aradmegyei Szálloda-, Étterem-, Kávéház- és Korcsmatulajdonosok Szindikátusának hivatalos közleményei

Ezuton mondunk köszönetet mindazoknak, akik erkölcsileg és anyagilag hozzájárultak a Vendéglősök Szindikátusának táncos-teája nagy sikeréhez, melyet a Vendéglős Otthon alap javára e hó 23-án rendeztünk. Azoknak is köszönetet fejezünk ki, akik személyes megjelenésükkel emelték táncos-teánk fényét.

Az összes tagok tudomására hozzuk, hogy a Szabó Albert cég a táncos-tea alkalmával nyújtott anyagi támogatáson kívül, ígéretet tett, hogy a Vendéglős Otthon felépítése után, az összes szükséges üveg és porcellán tárgyakat, díjmentesen bocsájtja az Otthon rendelkezésére.

A vezetőség.

— Nyugalom a japán—kínai fronton. Pekingből jelentik: A japán—kínai fronton ma teljes nyugalom uralkodott. A kínai Nagy Fal közelében is szüneteltek a harcok. A két ellenséges hadsereg parlamentárisai Chalganban folytatják a tárgyalásokat.

— Még díszesebbé teszik az angol királyi koronát. Londonból jelentik: Az angol király uralkodásának 25 éves jubileuma alkalmából elhatározták, hogy az angol királyi koronát újabb drágakövek és fémek hozzáadásával fogják ékíteni. Az 5 rubinhoz, 11 smaragdhoz, 17 safirhoz, 277 igazgyöngyöz és 2783 gyémánthoz, amelyek ezidőszerint díszítik a királyi koronát, kanadai szinaranyat, ausztráliai platinát, afrikai gyémántot, indiai smaragdot, safirt és briliánsokat, valamint ceyloni rubint és berilliszt adnak hozzá.

Mozisztrájk készül országszerte

Bucurestiből jelentik: Az erdélyi és bánági mozgóképszínház-tulajdonosok vasárnap Clujon nagygyűlést tartanak, ahol arról döntenek: megvalósítsák-e a felmerült terve, amely szerint az összes erdélyi és bánági mozgóképszínházakat egy hétre bezárják, hogy így tüntessenek az ujonnan bevezetett adók ellen, amelyek súlyosan sújtják a mozgóképszínházakat. Aradi moziskörökben a sztrájk megtartását egyáltalán nem tartják célravezetőnek.

— Az AMEFA B. közép felhívása. Az AMEFA B. közép ezuton értesíti tagjait, hogy vasárnap délután 4 órai kezdettel az AMEFA klubhelyiségében nagy taggyűlést tart, amelyre a vezetőség pontos megjelenést kér.

— Föltétlenül vegye meg a „Borsszem Jankó” most megjelent számát. „Kinevezések-előléptetések” frappáns címkéjével, amihez Gáspár Antal külön humoros magyarázatot is irt. A „Borsszem Jankó” kapható uccai árusoknál, pavillonokban és pályaudvarokon is. Kérjen autatványszámot: Budapest, VI., Mozsár-ucca 9.

Vörös a divat

Két férj beszélget:

— A feleségem kétségbe van esve, hogy nem festheti a haját.

— Miért nem festheti?

— Vörös haj lesz a divat és neki vörös haja van.

TÖMEGKATASZTRÓFÁK AMERIKÁBAN A RENDKIVÜLI HIDEG MIATT

Egymásnak rohant két személyszállító gőzös Newyork mellett — Lábszánokkal közlekednek a járókelők a newyorki uccán — Sok ezer állati hulla ragályveszélye

Halálos áldozatai vannak a „Mohawk” katasztrófájának

NEW-YORKBÓL jelentik: Még mindig tart a szokatlan amerikai hideg időjárás, amely igen sok helyen teljesen megbénította a forgalmat. A villamosok és vasutak is több helyen elakadtak a nagy hóban. New-Yorkban a sportkedvelők lábszánokkal siklottak végig a forgalmasabb uccákon is. A nagy havazások következtében a folyóvizek is még mindig tovább áradnak és mind nagyobb területeket árasztanak el. A Missisipi árja sok ezer állati hullát hoz magával. Attól tartanak, hogy a rothadásnak induló állati hullák ragályt fognak terjeszteni.

New-York közelében, Sergiottól 4 mérföldnyire, a nagy köd következtében két gőzös összeütközött és az egyik, a Mohawk gőzös elsüllyedt. A gőzös 15 utasa és 42 főből álló személyzete, köztük a hajó kapitányával együtt eltűnt.

Ujabb jelentés szerint a Mohawk gőzös, amely a Talismánnal összeütközött, nem süllyedt el, csak féloldalra dőlt és a víz vastag sugarakban ömlik bele. Az utasok és a személyzet sorsa teljesen ismeretlen. A

szerencsétlenség ott történt, ahol annak idején a Morow-Castle elsüllyedt. A nagy hidegnek egyébként ujjában 180 ember esett áldozatul, akik közül 25 a Missisipiben lelta halálát.

A katasztrófáról ujjában a következőket jelentik: A Mohawk gőzös 14 utasa és 32 főnyi személyzete végleg eltűnt. Megállapították, hogy a szerencsétlenek nem a gőzös elsüllyedése következtében pusztultak el, hanem mentőcsónakba szálltak és ugylátszik a mentőcsónak a nagy viharban nem tudott partra jutni és az süllyedt el. A legénység egyik megmenekült tagja közölte, hogy egy mentőcsónakot látott a tengeren vergődni, de már süllyedőben, mert tele volt vízzel.

A Champlain gőzös befutott a kikötőbe és magával hozta a Mohawk gőzös személyzetének 21 tagját, akik valamennyien betegek a fagy miatt. Azt hiszik, hogy 45 ember — ennyien hiányzanak a legénységből — azoknak a hajóknak a fedélzetén van, amelyek szintén a Mohawk segítségére siettek.

A londoni román követség temettette el dr. Varjassy Lajost

A kisebbségi kérdéstről akart előadásokat tartani az egykori aradi kormánybiztos

Budapestről jelentik: Körülményes utakon sikerült végre pontos híradásokat kapni dr. Varjassy Lajos halálának körülményeiről. A halál a londoni jelentések szerint néhány nappal ezelőtt következett be. A volt kormánybiztos Londonba való érkezése után a British Museum mögött egy mellékkucában az egyik kis pensióban bérelt lakást.

A volt aradi kormánybiztos ugyszólván senkivel sem érintkezett Londonban. Egyedül járta az uccákat, csupán két napig tartózkodott nála egy franciaországi magyar barátja. Varjassy Lajos dr. beköltözése után körülbelül két hétig nem fizette lakását és kosztját, azonban két hét után levele érkezett, amely minden valószínűség szerint pénzt tartalmazott, mert ekkor egyenlítette ki tartozását.

Halála napján gazdasszonya holtan találta ágyában. Nyomban értesítette a kerületi rendőrséget és a halottkémét. A rendőrségre nem volt szükség, mert az orvosok boncolás nélkül kétségteljesen megállapították, hogy dr. Varjassy Lajost szívbénulás ölte meg. A volt kormánybiztosnak spanyolnáthája volt, ami már tüdőgyulladásra súlyosbodott és ennek következtében állott be a szívbénulás. Hagyatékában mindössze három font készpénzt találtak.

Temetéséről a londoni román követség gondoskodott és a követség egyik tisztviselője nyomban a halálhír vétele után intézkedett, hogy a holttestet kiszállítsák a temető halottasházába, ahonnan a hét elején temették el. A költségeket a követség viselte, ugyancsak a

követség adott Varjassy Lajos dr. Londonba való érkezésének körülményeiről is felvilágosítást, amennyiben kijelentették, hogy Varjassy dr. előadásorozat megtartására érkezett Londonba. A követség helyeselte az előadásait és segédkezet nyújtottak neki közéletében.

Ujabb trafikrablási merényletet követtek el Budapesten

Budapestről jelentik: Ma délelőtt fél 10 órakor özvegy Bramer Manóné Szondy-uccai dohánytrafikjába két gyanús külsejű fiatalember állított be. A trafikban a tulajdonosnő leánya, Bramer Mária egyedül volt, akitől az egyik férfi levelezőlapot kért, míg a másik addig a kirakatot nézte, majd pedig azt mondta, hogy onnan szeretne valamit megvenni. A trafikosnő észrevette, hogy a gyanúsan viselkedő emberek csak azt akarják, hogy ő kimenjen az üzletből, hogy a pénztárt kifosztassák. Ezért nem ment ki, hanem ugyanazt a dolgot, amit az illető a kirakatban mutatott, bent az egyik pultról akarta a fiatal leány kimenelni, miközben a vakmerő támadók rávetették magukat, a földre dobták, megrugdalták. A leány segítségért kiáltozott, mire a rablók, mielőtt a pénztárt kifoszthatták volna, elmenekültek. Kevéssel utóbb a rendőrök mindkét fiatalembert, a személyleírások alapján elfogták. A budapesti trafik rablómerénylői: Bon József 38 éves és Pusztay József 32 éves rovttmultuak. Mint kiderült, mégis sikerült kifosztani a pénztárt, de nagy sietségükben csak 2 pengőt tudtak elrabolni.

VÁROSI SZÍNHÁZ

Szombaton d. u. 5 **ABBÉ** Ingyen előadás.

Szombaton este 9 **SZERESSEN KEDVES.** operett. Ingyen előadás.

Vasárnap d. u. 6 **ORVOS.** Ujdonság.

Jegyek a pénztárnál d. e. 10—1. és d. u. 4 órától. 452

URANIA

MA, szombaton 3 (mérs.), 5, 7¼, 9¼ órakor

Stefan Zweig regénye

A M O K

Főszerepben: MARCELLE CHANTAL,
JEAN YONNEL, INKISINOFF.

Mindenkit érdekel:

Kié a dicsőség..?

Érdekes versengés indult egy ötlet tulajdonjoga körül Bucurestiben. Arról van ugyanis szó, hogy vajjon annak ötletét, hogy a késedelmes, vagy rossz adófizető polgárok neveit „szegényműlábrára” akasszák ki és így sürgessék őket jobb belátásra, ki találta ki: Slavescu pénzügyminiszter-e, vagy egy bucuresti-i politikai vicclap, az „Incotro..?” szerkesztősége?

Az ötletnek tényleg országos hatása van. Beszélnek róla az emberek és természetesen mindenki Slavescu nevével kapcsolja össze az ötlettel kapcsolatos reflexióit. Ezt a dicsőséget irigyelhette meg az „Incotro..?” szerkesztősége, amely most magának követeli az ötlet tulajdonjogát és ennek bizonyítására a következő sorokat idézi 1932. július 17-én megjelent számából:

„Előző számunkban kimutatást közöltünk azokról a politikusokról, akik ezideig nem rendezték adótartozásaikat. A lista élén Tancred Constantinescu szerepelt, az egykori ipari és kereskedelmi miniszter, akinek nyomorult anyagi helyzete közismert a Dnyeszter és a Tisza között. Ez alkalommal nem rendelkezünk ilyen nagy nevekkel. Kénytelenek vagyunk a listát egy leendő miniszterrel kezdeni. Reméljük, hogy az állam nem várja meg, amíg Slavescu miniszter lesz és megteszi a törvényes intézkedéseket a „Creditul Industrial”-nál élvezett fizetése lefoglalására. Felhívjuk erre a körülményre az adóbehajtó közegek figyelmét.”

A verseny az ötlet tulajdonjogáért mindeddig azonban még nem ért véget, az „Incotro..?” dokumentuma ellenére sem, mert Slavescu még nem nyilatkozott. Gazdasági és politikai körökben azonban éppoly fokozott figyelemmel kísérik az érdekes és páratlanul álló versenyt, mint sajtókörökben, ahol méltányolni tudják a bucuresti-i vicclap ötletes sakkhuzását.

*

A szerencse átka

Ismeretes, hogy néhány nappal ezelőtt egy erdélyi ember, egyébként egy nagy szállítási vállalat tisztviselője, megnyerte az állami osztályosorsóját egy millió lejes főnyereményét. Mivel nemcsak a pénz nem jár egyedül, hanem a szerencse is, kiderült, hogy a magántisztviselőnek egy teljes egész sorsjegye volt, így tehát az állami illetékek levonása után 900.000 lejt kapott.

Eddig a történet kellemesebb része. A többről a szerencsés nyerőtől közvetlenül értesülhetünk.

A szerencsés nyerő előjáróban megjegyezni kívánta, hogy a jelen pillanatban a világ legszerencsétlenebb emberének érzi magát. Nincs se éjjele, se nappala, nincs egy nyugodt pillanata. Az elmúlt hét elején még kitűnően érezte magát, ragyogó testi és lelki kondícióban volt. Ma csupa csont és bőr, a ruhái lógnak rajta, ideges, a legkisebb zajra is összeressen. A telefonról undorodik, ha cseppet is előszoba-ajtáján, idegességet kap és ha váratlanul rányitják az ajtót, szivrohámok fenyegetik...

Pump-pszichozisa van.

Mert a dolog ott kezdődött, hogy hire ment a nyereségének. Hogy eddig mindig negyedes sorsjeggyel játszott, most véletlenül egy egészet vásárolt és — megnyerte vele a főnyereményt. Mindenki megrohanta őt, hogy gratulálhasson neki. A szerencsés, a boldog embernek. Fortuna istenaszony kegyelt kiválasztottjának. És áradozás közben kérhessen tőle valamit. Ki nagyobb, ki kisebb összeget. Utón-utófélen ismeretlen emberek borulnak szegény rokonokként a nyakába, miközben a pénztárcája után kaparásznak. Gyerekkori ideáljai, — kiket eddig világeletembe se látott, — csámposollyal járulnak eléje és pénzt kérnek. Pénzt kér tőle boldog és boldogtalan, fű és fa, ismerős és ismeretlen, sőt az is, aki a fenti kategóriákba be nem sorolható — és mégis létezik, mégis kér...! A legfondorlatosabb eljárásokat agyalják ki ellene, hogy részesülhessenek a szerencse kegyencének anyagi boldogságában is; legalább annyira, mint amennyire örülni látszanak az életében bekövetkezett sorsfordulatnak...

Rémes lehet. Nem csoda, ha rövid pár nap alatt öt kilót fogyott és idegei tönkrementek. Értethető, hogy fél hazamenni. Nem mer az ágya alá nézni: hátha (betörőnél rosszabb!) — kéregető van alatta. Ezt rendőrkézre se lehet adni, mert mindenki szívtelen kutyának nevezné...! Egy milliósnak kötelezettségei vannak, egy milliósnak adnia kell!

Amikor a vízsnitzi csodarabbi már hetedszer kereste a lakását, a szerencsés nyerő hí-

SPORT KÖZLÖNY

Összeállították a nemzeti bajnokság végleges tavaszi műsorát

Néhány változtatást eszközöltek csupán az eredeti tervezeten — Május 19-én: Gloria—AMEFA

A Nemzeti Bajnokság bizottsága legutóbbi ülésén tárgyalta a bajnokság A) csoportjának tavaszi program-tervezetét, amelyet kisebb változtatásokkal elfogadtak. A terminusokban volt néhány lényegtelen eltolódás, miután a Károly Kupa-küzdelmekre május 10. és 12-ikét, nemzetközi mérkőzésre június 6-át, a Balkán Kupára pedig június 15—23-ikát tartották fenn. Mindazonáltal a bizottság fenntartotta magának a jogot, hogy azoknak a csapatoknak, amelyek a Román Kupából időközben kiesnek, vagy a Balkán Kupára válogatottakat nem adnak, mérkőzéseit esetleg június 2-re vagy más júniusi terminusra előrhozza. A sorsolás a következő:

Március 3.: Unirea-Tricolor—Gloria, Ripensia—Chinezul.

Március 10.: CFR—AMEFA, Romania—Chinezul, Gloria—Ripensia, Crisana—CAO.

Március 16.: CFR—Unirea-Tricolor.

Március 17.: Venus—Crisana, Universitate—Juventus, AMEFA—Chinezul, Ripensia—Romania, CAO—Gloria.

Március 30.: Unirea-Tricolor—Juventus.

Március 31.: CFR—Chinezul, Romania—Crisana, Gloria—Venus, Ripensia—Universitate, CAO—AMEFA.

Április 13.: Juventus—Venus.

Április 14.: Unirea-Tricolor—AMEFA, Ro-

mania—Gloria, Ripensia—CAO, Crisana—CFR.

Április 21.: Juventus—Gloria, Universitate—CFR, AMEFA—Ripensia, Chinezul—Crisana, CAO—Unirea-Tricolor.

Május 5.: CFR—Ripensia, Unirea-Tricolor—Crisana, Romania—AMEFA, Gloria—Universitate, Chinezul—Juventus, CAO—Venus.

Május 9.: CFR—Venus.

Május 19.: Venus—Chinezul, Juventus—Romania, Universitate—Crisana, Gloria—AMEFA, Ripensia—Unirea-Tricolor, CAO—CFR.

Május 25.: Juventus—CFR.

Május 26.: Unirea-Tricolor—Universitate, Venus—AMEFA, Romania—CAO, Gloria—Chinezul, Ripensia—Crisana.

Június 30.: Juventus—CAO, CFR—Gloria, Universitate—Romania, Ripensia—Venus, Crisana—AMEFA.

Július 6.: Unirea-Tricolor—Venus.

Július 7.: CFR—Romania, Universitate—AMEFA, Ripensia—Juventus, CAO—Chinezul.

Július 14.: Venus—Universitate, Romania—Unirea-Tricolor, AMEFA—Juventus.

Július 21.: Unirea-Tricolor—Chinezul, Universitate—CAO, Crisana—Gloria.

Július 28.: Juventus—Crisana, Romania—Venus, Chinezul—Universitate.

Győzött a timisoarai jég-hokkicsapat Aradon

Timisoara—Gloria 5:2 (3:0, 0:2, 2:0)

Élénk érdeklődés mellett mérkőzött Timisoara jégkorong-csapatja a Gloria együttesével és a rutinosabb timisoarai együttesnek sikerült a győzelmet megszerezni. Az aradi csapat összetétele a következő volt: Leipnicker—Régner I., Endreff—Wechsler, Szathmáry, Régner II., Csere: Sabau, Neidenbach. Az első harmadban a timisoarai csapat játszik nagy fölényben és Gebefüge (2), valamint Beke góljaival 3:0-ra vezet. A második harmadban az aradi csapatban Szathmáry előremegy és ez a harmad az aradi támadások jegyében folyik le, ennek megfelelően Szathmáry két gólt szerez. A harmadik harmadban a timisoaraiak nagyobb állóképessége és rutinja érvényesül és Gebefüge, valamint Beke szerzik a gólokat. Bíró Balogh. A timisoarai csapatból Cosma, Gebefüge és Beke, az aradi együttesből Régner I., Régner II. és Szathmáry váltak ki. A revansmérkőzésre vasárnap Timisoarán kerül sor.

O Norvégia gyorskorcsolyázó bajnokságát Evensen nyerte 199.472 ponttal. 2. Ballangrud, 3. Mathiesen. A bajnokságon indultak Staksrud és Engnestangen is, akiket a nemzetközi szövetség profivá nyilvánított.

O Bulgária attól tart, hogy Románia nem vesz részt a szóiai Balkán Kupán. A bolgár sajtó élénken kommentálta Luchide Oktávnak, a román futballszövetség főtitkárának ama állítólagos nyilatkozatát, hogy a Balkán Kupát négyévenként kellene lebonyolítani és ebből azt a következőtét vonja le, hogy Románia nem akar résztvenni a júniusi szóiai küzdelmekben. A sajtó nyomására a bolgár szövetség kérdést intézett a román futballfőrmokhoz ez ügyben, ahol megnyugtató választ kaptak: Románia résztvesz a Balkán Kupán és máris készülődéseket folytat. Az FRFA átiratban is megnyugtatta a bolgárokat.

lapilag tette közzé, hogy egyházi célra egyes-egyedül az oradeai református egyházközségnek ad, mert ez az egyházközség volt a legelső, mely jelentős anyagi segítségben részesítette a zsidókat, amidőn imaházait összerombolták. E derek elhatározás után a szerencsés nyertes most azon tőri a fejét, hogy hová is rejthetne el a pumpolók hadserege elől, hogy végre biztonság-

O Az Aradul sportegyesület, amely a városi tisztviselők rokonszenves sportalakulata, az elmúlt vasárnap ligeti jégünnepély sikerének hatása alatt elhatározta, hogy a közönség tetszésével találkozott jégünnepélyét most vasárnap is megismétli. Ezúttal azonban korcsolyaverseny is lesz. A rendezőség részletes programot a lapok vasárnapi számában közöl.

O Elmaradt a Román Kupabizottság-ülése. Szerda estére hívta össze a Román Kupabizottság azt a gyűlést, amely hivatalos lett volna a teljes programot pontosan kidolgozni. A gyűlés Codreanu mérnök távolléte miatt elmaradt és így a jövő heti ülésen fogják fixírozni a kupameccsek műsorát.

O Március 17-én kezdődik a nemzeti bajnokság B) csoportja. Eddig ugyan még semminemű konkrét intézkedés nem történt a nemzeti bajnokság B) csoportjának szezonkezdését illetően, beavatott helyen mégis tudni vélik, hogy a második kategória március 17-én startol.

O Győzött a román jég-hokkicsapat Davosban. A román jég-hokki válogatott a világbajnoki világszámvetés során Hollandia ellen 6:0 arányban fölényes győzelmet aratott.

O Londoni világbajnokság helyett esetleg lengyelországi „kártyolás” a román ping-pongcsapatnak. A román válogatott ping-pongcsapatot beneveztek a londoni világbajnokságokra, amelyek február hó folyamán kerülnek a brit fővárosban lebonyolításra. Az asztalitenisz-szövetség azonban nem tudta a kiküldetéshez szükséges összeget előteremteni és így a válogatott ping-pong csapat nem utazik Angliába. Az asztalitenisz-szövetség megízta az alelnökét M. Bindert, hogy lépjen érintkezésbe a lengyel asztalitenisz-szövetséggel egy Lengyelországban lebonyolítandó országok közötti válogatott mérkőzés céljából.

POMPIER

a legiobb és legolcsóbb
tűzoltó készülék
BUCURESTI, Str. Carol No. 24.
Telefon 3-23-48. 313

ban érezhetné magát? Elvégre: elsősorban is saját magának nyerte a pénzt, vagy nem?

Ilyen a szerencse-átka. Nyert egy milliót, vesztett 5 kilót testsúlyban és egy életrevaló nyugalmat idegben. És a szerencse átkához az is tartozik, hogy bármikor szívesen ujrakezdené az egészet előlről.

Senki sem vonja kétségbe.

Negura földmivelésügyi alminiszter is megjelenik a ghioroc-i szőlészeti kongresszuson

Kedvezmények a hegyaljai villamos vasúton

Az aradhegyalja szőlősgazdái körében általános érdeklődés nyilvánul meg a vasárnap délelőtt Ghioroccon megtartandó szőlészeti kongresszus iránt, amelyen a szőlőbirtokosok összes időszerű problémái megvitatás alá kerülnek. A kongresszusnak különös jelentőséget kölcsönöz az a körülmény, hogy — a ma este Aradra érkezett telefonjelentés szerint — azon megjelenik Negura földmivelésügyi alminiszter, Gorceju minisztériumi vezérigazgató, valamint Teodorescu, a minisztérium szőlészeti osztályának vezetője. Így tehát a minisztérium illetékes tényezői előtt hangzanak el a szőlőbirtokosok kívánságai.

Az aradhegyaljai villamosvasutak egyébként a szőlészeti kongresszus résztvevői számára a következő kedvezményes díjszabásokat alkalmazzák:

Arad, Micalaca, Glogovat, Galsa, Pancota-ról — Ghiorocra és vissza 31 lej. Mandruloc, Radna, P. Muntelui, Siria-ról — Ghiorocra és vissza 21 lej. M. Cicir, Sambateni, Baratca, Cladova, Livada-ról — Ghiorocra és vissza 12 lej. Minis, Paulis, Cuvin, Covasint-ról — Ghiorocra és vissza 8 lej.

Ugyancsak vasárnap délután 3 órakor ünnepeles keretek között nyitják meg a minis vinceller-tanfolyamot. A nem bentlakók részére a következő vasuti kedvezményeket adta a C. F. A. P. igazgatósága: Arad, Pancota-ról — Minis-re 15 napi bérlet 300 lej. Micalaca, Glogovat, Siria, Galsa, Mascal-ról — Minis-re 225 lej. Mandruloc, Cicir, Radna, Livada, P. Muntelui-ról — Minis-re 180 lej. Sambateni, Baratca, Cladova, Covasint-ról — Minis-re 110 lej. Paulis, Ghioroc, Cuvin-ról — Minis-re 80 lej.

Német hangzásu nevük miatt

Ki akart zárni huszonkilenc magyar gyermeket

a pancotai magyar iskolából egy sebisi revizor

Az aradi Magyar Párt vezetésének közbenjárására egy Aradon tartózkodó timisoarai vezérfelügyelő visszavonatta a sérelmes intézkedést

Kellemetlen eset foglalkoztatta napokon át a pancotai magyar szülőket. Néhány nappal ezelőtt történt, hogy a sebisi kerület egyik tanfelügyelője látogatást tett a pancotai felekezeti elemiiskolában. A tanfelügyelő elsősorban az iskola növendékeinek névsorát kérte és tüzetesen átnézte a rendelkezésre bocsájtott lajstromot. Ebből megállapította, hogy az iskolában több némethangzásu névvel rendelkező gyermek tanul, így Fuchs, Zimmermann és ehhez hasonló nevek, amelyeknek viselői azonban kétségtelenül magyar anyanyelvűek. Tüzetes átvizsgálás után a tanfelügyelő kijelentette, hogy huszonkilenc gyermeknél állapította meg a német származást bizonyító nevet és

kötelezi az iskolaszéket, hogy ezeket a gyermekeket három napon belül távoztassa el.

— De kérem, tanfelügyelő ur, ezek magyar anyanyelvű gyermekek, akiknek szülei nem is beszélnek más nyelvet, csak a magyart — tiltakoztak kétségbeesetten a pancotai iskola vezetői — katasztrófa lenne rájuk, ha tiltanák innen őket. Egyik sem tud németül és lehetetlen német iskolába kényszeríteni a gyermekeket.

Minden rábeszélés, minden érvelés hiábavalónak bizonyult, a tanfelügyelő kijelentette, hogy nem segíthet a helyzeten és szankciókat helyezt kilátásba arra az esetre, ha rendelkezéseit nem teljesítik és a szóbanforgó huszonkilenc németnyelvű gyermeket három nap alatt el nem távolítják az iskolából. A revizor ezzel eltávozott. A döntés az érdekelt szülők körében érthető kétségbeesést eredményezett, hiszen a kizárára ítélt gyermekek nagybárá a negyedik vagy ötödik osztály növendékei voltak, akikre német vagy állami iskolában biztos buktás várt. Rögtönzött megbeszélést tartottak, amelyen az iskolaszék tagjai is résztvettek és amelynek eredményeképpen elhatározták, hogy küldöttséget menesztenek Aradra és a felsőbb tanügyi hatóságok intézkedését kéri gyermekeik érdekében.

A küldöttség Aradra érkezett és első útja a Magyar Párthoz vezetett. A Magyar Párt vezetősége nyomban felkereste az aradi tanfelügyelőt és interveniált a pancotai magyar gyermekek érdekében. A szerencsés véletlen úgy akarta, hogy éppen ezen a napon tartó-

zkodott Aradon a timisoarai vezérfelügyelőség egyik inspektora, akit a küldöttség a tanfelügyelősen talált. Előadták a vezérfelügyelőnek is a történeteket és felhívták figyelmét arra a katasztrófára, amelyet a revizor rendelkezése huszonkilenc gyermek további tanulására jelent. Arra kérték a vezérfelügyelőt, lépjen közbe és rendelje el a régi helyzet fenntartását. A timisoarai vezérfelügyelő megértéssel hallgatta a panaszt és azonnali orvoslást ígért. Még ugyanazon a napon rendeletet adott ki, amely

kimondotta, hogy a pancotai felekezeti iskola kizárára ítélt huszonkilenc növendéke továbbra is ott tanulhat, ahol eddig és minden, ezzel szembenálló rendelkezést semmisnek nyilvánított.

A rendelet nagy örömet okozott az érdekelt pancotai szülők körében, de elismerést váltott ki a megye egész magyarságánál, miután igazságot szolgáltatott egy felekezeti iskolának és példát mutatott alantasainak arranézve, hogyan kell eljárni a magyar iskolákkal, a méltányosság és igazság jegyében.

Előkelő amerikai leányok kokaintragédiája

Kokainorgiák egy előkelő leánynevelőintézetben

Hollywoodból jelentik: Egész Amerikában kinos szenzációt keltett egy leleplezés, amely tragikus eseménnyel kapcsolatban került napvilágra: egy rendkívül szép, gazdag csikágói leány, mindössze tizenkilenc éves, a szünidőre két barátjával társaságában Newyorkba utazott. Ujév előtti vasárnap

a szállásán megtalálták mély sebbel a mellén, önkivületi állapotban.

A másik két leány mellette volt, szintén aléltan — de ez a kábulat kokaintól eredt! Mikor nagynehezen magukhoz tértek, csak zavarosan tudták elmondani a történeteket és minden, amit tudni látszottak, csak annyi volt, hogy Muriel is alighanem kokainmámorában dőltett kést magába.

Mrs. Franklin, a súlyosan megsebesült leány nagynénje és gyámja azonnal Newyorkba repült és a rendőrségen elmondta, hogy

Egymás ellen vallanak a budapesti bankrablási kísérlet banditái

Budapestről jelentik: A budapesti királyi törvényszék a Szabadság-téri bankrablók ügyében február 11-ikére tüzte ki a főtárgyalást. Tegnapi különben az egyik rabló, Tari, aki eddig a legcínkusabban viselkedett, váratlanul kihallgatásra jelentkezett a vizsgálóbíró előtt azzal, hogy beismerő vallomást akar tenni. A vizsgálóbíró elővezettette és ekkor Tari kijelentette, hogy Szepesi vette rá mindkettőjüket minden hüncselekményre, amit eddig közösen követtek el. Addig beszélt nekik, amíg levette őket a lábukról. Szepesi adta a kezükbe a fegyvert is.

Tari vallomásával valószínűleg módosulni fog a vád Szepesivel szemben, akit eddig hüncsegédi büntársként vádoltak. Tari és másik társa ugyanis jól tudja, hogy halálra ítélik őket és mivel azzal is tisztában vannak, hogy Szepesi a jelenlegi minősítés alapján elkerüli az akasztófát, elkeseredésükben tehát elhatározták, hogy lerántják a leplet Szepesiről, aki körömszakadtáig harcol az életéért.

HAPAG-utazások

a legkedveltebbek.

Hapag Középtengeri utazás 1935

Kényelmes és mégis olcsó.

Tavaszi középtengeri utazás
Hamburg-Venécia, febr. 19.-márc. 10. 350 RM-től

Nagy keleti utazás
Venécia-Genova, márc. 11.—ápr. 3. 450 RM-től

Második keleti utazás
Genova-Venécia, ápr. 4.—22. 360 RM-től

Görög-, törökországi és felelőntengeri utazás

Venécia-Genova, ápr. 23.—máj. 12. 375 RM-től

Utazás a középtenger nyugati vidékeire

Genova-Hamburg, máj. 14.—jun. 2. 385 RM-től
Elszállásolás, ellátás, kirándulások, szórakozások mind elsőrendű kivitelben.

A „Millwaukee” motoros hajó a szórakozás és kényelem palotája.

Jelentkezés, információ, prospektus:

 Hamburg-Amerika Linie S. A. R.
képviselőténél: 461

Künstler Vizum- és Utazási-irodában
Arad, Bul. Reg. Maria 24. Telefon: 86.

Színház—Irodalom—Művészet

„Szeressen, kedves”

Harmath—Komjátí operette-bemutató az aradi színházban.

Hangulatos mese, néhány jó tréfa, pár kedves karakterfigura, nagyszerű, perdülő muzsika — mi kell még egy modern operette sikeréhez? Az aradi színház mindent megtett, hogy sikerre vigye a „Szeressen, kedves”-t, amely mindenütt zsufolt házakat vonzott. Aradon, sajnos nem. Amire bizonyíték a csütörtök esti bemutató, amely gyenge félház előtt folyt le. Pedig megérdemelte volna a nagyobb közönséget, úgy a darab, mint az előadás. Erényi Böske, mint mindig, kedves volt és decens. Az a színésznő, aki még a mai revüszereű operettekben is tud művészt nyújtani. Tompa László a számára szokatlan bonvivánszerepben is hangulatot keltett. Dálnoki Dudusnak alkalmá nyílt, hogy néhány kedves slágerszámban ragyogtassa tánc-tudását, Halmágyi Harryval együtt, aki ezuttal bebizonyította, hogy nyugodtan bizhatnak rá nagyobb szerepeket is. Egy-egy tánc-kettősüket több-izben ismételniük kellett s a közönség zúgó tapsal honorálta teljesítményüket. Fritsch Boriska, az elkényeztetett milliomosleány szerepében illuziót-keltő volt, karioka-kettőse Halmágyival viharos tapsot aratott. Kozma Hugó játéka külön jelentőséget kölcsönzött kis és meglehetősen passzív szerepének, tökéletes volt mindvégig. Felhő Ervin képviselte a humort. Bőségesen kiaknázta az összes lehetőségeket és egy-egy mondása nyomán hangos kacagás viharzott végig a nézőtérben. Kis epizód-szerepében jó volt Gümöri Emma. Slezák karnagy mindent megkísérelt, hogy a zenekar beleilleszkedjen a modern operette-diktálta ritmusba, ha ez nem sikerült mindvégig, nem az ő hibája. A rendezés Felhő hozzáértését dicséri. A közönség nagyszerűen mulatott, sokat és szívesen tapsolt. Harmath—Komjátí operettje a siker jegyében érkezett be Aradon. (—si.)

Ady emlékezete a Kölcsey Egyesület vasárnapi irodalmi előadásán

A Kölcsey-Egyesület januári irodalmi délutánját a Kulturpalotában a költő halála évforduló hónapjában Ady Endre emlékeztére rendezte. Ady költői lelke ma már minden magyar lelkének érces visszhangja. Ennek a hatalmas visszhangnak nemes kifejezője lesz a Kölcsey-Egyesületben élő magyar társadalom számára Multa s Jenő dr., aki nemcsak lelkes megértője a költői alkotásoknak, hanem kiváló előadója is. Előadásának címe: „Ady, a Holnap hőse”. A Kölcsey-Egyesület holnapi előadására egyébként megint oly nagyvértékű műsorral várja közönségét, mely jelentékeny irodalmi központok színvonalán áll a tárgyak érdekességével, mint az előadók tudásával. Balogh Ernő dr. évek óta népszerű előadója a Kölcsey-Egyesületnek, akár az orvosi tudományból, akár az irodalomból veszi anyagát. Ezuttal a kitűnő orvos és költő együtt találkozik Shakespeare szoneteiben, honnan a gyermekáldásra vonatkozólag hoz eredeti meglátásokat. A befejező előadó Schweitzer József dr. a kitűnő tudós megfigyeléseit a művész fantáziájával együtt vetíti a fehér vászonra, ami a rovarok és virágok szerelméről érdekes. És amit holnap a Kulturpalotában a szóbeli előadások közt Bakó Lászlóné éneklésében művésztanára, Fetter Irén zongorakíséretével adni fog, nemes művészi élvezet lesz. Verdi: Trubadurjából áriát, Hubaytól és Dienztől szép magyar dalokat fog előadni Bakóné, aki már régebben is igaz elismeréssel szerepelt a Kölcsey-közönség előtt. A vasárnap 5 órai kezdettel rendezett előadásra a Kölcsey-Egyesület január-júniusi tagigazolványai érvényesek. Akik még ki nem váltották, az előadás előtt a pénztárnál megkaphatják.

* A jövő hét színházi eseménye: Károly Sándor vigjátékának szerdai bemutatója. A „Tálalva van” Károly Sándor első színpadi műve, de már is otthonosan jár-kel a színpadon. Az alapötlet friss, a beállítás újszerű, a dialógusokat az újságíró-biztonság gördülékenysége vezeti. Károly tehetségét eddigi irodalmi jelentkezései, regényei már többször és aláhuzottan feldicsérték. Darabirói bemutatkozása sokoldalúságát bizonyítja be és fantáziája szárnyain mindjárt eltér a szokványos utaktól. Ez külön ízt, színt és hangulatot ad ujdonságának, amely a jövő hét szerdáján kerül először színre az aradi színházban.

* Diadalmas sikert aratott Aradon a „Szeressen, kedves” című operett. Az operett szombat este 9 órai, vasárnap délután fél 3 és este 9 órai kezdettel marad a színház műsorán.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Megjelent a magánvállalatok alkalmazottainak bejelentési kötelezettségéről szóló miniszteri rendelet

— A nemzetiségi adatok is beirandók a kérdőívekbe —

Röviden megemlékeztünk már arról, hogy a belföldi kereskedelmi és ipari vállalatoknak, részvénytársaságoknak és magáncégeknek kimutatást kell készíteni összes alkalmazottjaikról és a pontosan kitöltendő űrlapok ez év február elsejéig közvetlenül a kereskedelmi és ipariügyi minisztériumba küldendők. A Monitorul Oficial tegnap Aradra érkezett számában jelent meg az erről szóló nagyfontosságú minisztertanácsi rendelet, amely a hivatalos lap 1934. évi július 16-iki, 161. számában megjelent, a „nemzeti iparpártolási” törvény 7. szakaszán alapszik. A legújabb rendelet előírja, hogy magánjellegű vállalatok „román és idegen alkalmazottjaikról” szóló adatokkal kötelesek kitölteni az említett űrlapokat, amelyeket a Monitorul Oficial 1935. január 23-ikán megjelent 3179. számában közzétett miniszteri határozat foglalja magában. Ez alapon most állították össze és tegnap nyilvánosságra hozták az űrlapokat, amelyek tartalmazzák:

A blanketták A. B. C. jellel vannak ellátva. Az A. mintái űrlapot általában a magánjellegű iparvállalatok: például malmok, villamos üzemek, gépüzemek stb. töltik ki és február elsejéig a kereskedelmi minisztérium illetékes bányavezérgazgatóságához kell benyújtani. A B. jelzésű űrlapokat az összes petróleumipari cégek, a szénbányák és a gázgyárak tulajdonosai töltik ki az alkalmazottjaikról és szintén a minisztériumi bányavezérgazgatóságához küldik be. A C. táblázatot a kereskedelmi cégek, a pénzügyezetek, a biztosító-intézetek és ezekhez hasonló vállalatok töltik ki és a blankettákat közvetlenül a kereskedelmi—ipariügyi minisztérium kereskedelmi

igazgatóságához juttatják el. A rendelet szerint azok, akik nem tesznek eleget a törvénynek és a felhívásnak, az említett törvény 8. paragrafusa szerint büntetendők és a hatóságok véglegesen be is szüntethetik azt a vállalatot, amely nem tesz eleget fenti kötelezettségének.

Az említett táblázat az alábbi pontokat tartalmazza: 1. Az alkalmazott vezeték és keresztnéve. 2. Állampolgárságnak megjelölése. 3. Milyen népfajhoz tartozik az alkalmazott? (Etnikai származás). 4. Milyen az életkora? 5. Tanulmányi végzettsége és szakképzettsége. 6. Milyen minőségben van alkalmazva? Hány éve áll szolgálatban ugyanazon vállalatnál? 7. 8. A vállalatnál élvezett összes jövedelmei, külön-külön feltüntetve a fizetést és egyéb jövedelmeit.

Külön kérdéseket tartalmaznak a blanketták az idegen honosságú alkalmazottakra. Ezeknél beirandó az illetékes minisztérium által adott tartózkodási engedély száma és az is, hogy meddig szól a tartózkodási engedély. Szakmunkásoknál a munkakönyv száma és még más fontos adat is bejegyzendő a kérdőívbe.

A kimutatás a hivatalos lapban megjelent minta szerint készítenendő és

az erre a célra szükséges nyomtatvány kapható a Kereskedelmi és Iparkamaránál.

A kamara nyomtatékosan felhívja minden egyes cég figyelmét a bejelentési kötelezettségre, amelynek elmulasztása esetén a törvényben előírt szankciókat alkalmazzák azokkal szemben, akik a bejelentésnek nem tettek eleget.

Négymillió lej forgalmiadó-bírságot — százhuszezer lejre szállított le a pénzügyminiszter

Az adótvénnyel ellentétben álló elvileg jelentőségű határozat az aradi pékek ügyében

A múlt év őszi munkatársunk hozta nyilvánosságra azt, hogy az akkor váratlanul kibocsájtott pénzügyminiszteri rendelet alapján a sütőmesterek is kötelesek forgalmiadó-regisztret vezetni, azt a komplikált kimutatást, amelynek beosztásával és kezelésével még a tanult és gyakorlott irodai szakemberek sincsenek teljesen tisztában. A forgalmiadó fizetésének új rendszere tudvalegőleg rendkívüli zavarokat idézett elő, mert az illetékes fórumok még a kisebb ipari kategóriákat is forgalmiadófizetés alá akarták vonni. Többek között a pékmesterektől, sőt a pácskai házikenyér-sütőktől is forgalmiadót kívánnak, továbbá azt, hogy olyan regisztereket vezessenek, amelyekből a legpontosabban megállapítható az eladott liszt és külön a kenyér mennyisége.

Már egyszer rendeletileg felmentette a pénzügyminiszter a pékeket az ilyen kimutatás vezetése alól, de bizonyos hivatali befolyások hatása alatt visszavonta a rendelkezést és a tavaly kiadott új leiratában kötelezővé tette a liszteladási regiszter folytonos kitöltését.

Ez alapon az aradi kivetési pénzügyigazgatóság ellenőrei Aradon és a vármegyében is szigorú vizsgálatot tartottak, amelyek folyamán negyven péknél vettek fel büntetési jegyzőkönyvet és fejenként 100 ezer lejre, összesen tehát 4 millió lejre bírságot a sütőmestereket. A forgalmiadó törvény szerint ugyanis ilyen esetben százezer lejnél alacsonyabb büntetés nem szabható ki.

Elképzelhető, milyen kétségbeeséssel fogadták a büntetés hírét a pékmesterek. Megbizottjaik azonnal felkeresték a kivetési pénzügyigazgatót és rámutattak arra, hogy az összes meg-

bírságot sütőiparosok kénytelenek volna nek működésüket beszüntetni, ha a pénzügyi hatóság nem engedné el, vagy lényegesen nem szállítaná le a szerintük tévesen kirótt büntetési összegeket. Az adminisztrátor akkor megértően fogadta a panaszt és azt tanácsolta a pékeknek, hogy a *négymillió lej bírság csökkentése vagy elengedése végett forduljanak közvetlenül a pénzügyminiszterhez*. Az elírt szegény emberek követték is az igazgató tanácsát és mint beavatott pénzügyigazgatói forrásból értesül az Aradi Közlöny munkatársa,

a minisztérium a pékek kérvényei alapján a bírságot fejenként háromezer lejre, a negyven sütőmesternél tehát négy millió lejről összesen 120 ezer lejre szállította le.

A néhány nappal ezelőtt érkezett pénzügyminiszteri leiratnak az az indokolása, hogy fizetési és egyéni pénzügyviszonyaik miatt a megbüntetett pékmesterek képtelenek megfizetni a törvényben meghatározott százezer lej büntetést és

ilyen méltánylást érdemlő esetekben a minisztérium jogosult a törvényben meghatározott büntetési összeget a viszonyoknak megfelelően alacsony összegre leszállítani.

Az aradi kivetési pénzügyigazgatóság vezetője azt is kijelentette e sorok írója előtt, hogy véleménye szerint méltányos volna az, ha a kisiparosok évi átalányösszeg fizetésével egyenlőnek ki forgalmiadójukat, mert akkor nem kellene a komplikált forgalmi-rendszer vezetésével terhelni őket. Remélhetőleg a most átdolgozás alá kerülő adótvénnyben erre is kiterjed a pénzügyminiszterium vagy a parlamenterek figyelme. (b. l.)

Eredményes üzleti év után

vasárnap tartja rendes évi közgyűlését az Aradi Iparosok Hitelszövetkezete

Eredményekben gazdag üzleti évről számol be vasárnap az Aradi Iparosok Hitelszövetkezete igazgatósága, a nagymultu intézmény rendes évi közgyűlésének. A szövetkezet az elmúlt esztendő alatt is betöltötte hivatását és még nagyobb mértékben állott tagjai rendelkezésére, mint azelőtt.

Tagjait több, mint két millió lej újabb hitellel támogatta

és kihelyezései a mérleg tanúságai szerint 36 millió 109 ezer 604 lejt tettek ki. Saját tőkét a mérleg realitásának érdekében tett nagymértvű leírások ellenére, 250.813 lejjel szaporodott és 8.079.836 lejt ért el. Tiszta nyeresége 417.305 lejt tesz ki, annak ellenére, hogy tartalékjait több, mint 500 ezer lejjel dotálta. Ez az elért tiszta nyereség megengedi, hogy tagjainak az üzletrészekre eső 5 százalékos osztalékot, mint azt eddig tette, most is kifizethesse.

Az Aradi Iparosok Hitelszövetkezete tagjai létszámában az 1934-ik év folyamán előállott változások a következők voltak: a Szövetkezetnek az 1933-ik év végén 1425 tagja volt. Az év folyamán belépett 158 új tag, kilépett 67 tag s így maradt az 1934-ik év végén 1516 tag. A befizetett üzletrészek összege az 1933. év végén 6,329.023 lejt tett ki, míg 1934. december 31-ikén e címen 6,374.339 lej szerepel a mérlegben. A tartalékalap az 1933-ik év végén 1 millió 500 ezer lej volt, míg most a mérleg 1 millió 653.588 lejt mutat ki, amihez hozzáadva a tartalékalapnak az idej nyereségből 51.709 lejjel való növelését, az 1,705.297 lejt emelkedett fel, vagyis 205.297 lejjel nagyobb, mint az előző évben. Ezzel a saját tőkék elértek a 8,097.836 lejt. A szaporulat 250.831 lej.

A pénztári forgalom az 1934. évben a következőképpen alakult: Január 31-ikén volt a pénztárban 1,188.988 lej, befolyt az év folyamán 154,413,721 lej, ami kitett 155,602,709 lejt. Kifizetett 154,300,968 lej, így a pénztárban 1 millió 301,741 lej maradt. Az egész évi pénztári forgalom 309,953,677 lejt ment fel. A váltótárcában az év elején 17,482,214 lej értékű váltó volt. Leszámitoltunk 6,641 váltót 55,926,926 lej értékben, ami kitett összesen 103 millió 409,140 lejt. Ebből beváltottak 85,686,854 lej értéket képviselő váltót és így a váltótárcában 1934. december 31-ikén 17,722,286 lej értékű váltó maradt, 240,072 lejjel nagyobb értékben, mint az előző évben.

Az évi nyereség felosztása

Az 1933-ik év végén az intézet betétállománya 28,140,991 lej volt. Az év folyamán 44,820,490 lej értékű betét folyt be, amivel szemben kifizettek a betétszámláról 45,158,470 lejt. A mérleg tehát 1934. december 31-ikén 27,803,051 lej betétet tüntet fel.

Az 1934-ik év végén a mérleg végösszege 37,849,093 lejt tett ki, míg az előző évi mérleg összege 36,706,598 lej volt, így az emelkedés 1,142,497 lej. Az évi összeforgalom pedig 697 millió 871,730 lejt összeget mutat fel. Hogy tagjai hiteligenyének jobban megfelelhessen, most, sok év után, ismét visszelszámítolási hitelt vett igénybe, a mérleg tanúsága szerint 1,287,185 lej összegben.

A mérleg az 1934. évi tiszta nyereséget 417.304 leiben tünteti fel.

Ennek felosztására nézve az igazgatóság a közgyűlésnek a következő javaslatot teszi: Adassék a tartalékalapnak 10 százalék, vagyis 41.730 lej, az igazgatóság részére 10 százalék, tehát ugyancsak 41.730 lej, a felügyelőbizottságnak 5 százalék, 20.865 lej, az üzletrészek 5 százalékos osztalékára 280.000 lej, az Aradi Iparos Otthonnak 15.000 lej, közcélokra az igazgatóság rendelkezésére 8.000 lej, a fennmaradó 9.979 lejes összeg csatoltassék a tartalékalaphoz.

Megemlíti a jelentés azt is, hogy a Hitelszövetkezet december 17-től kezdve, úgy a váltó-, mint a folyószámla-kölcsönöknél

a kamatlábat 9 százalékra szállította le, az előző 11 százalékkal szemben.

A szövetkezet kebelében működő Áruhitelesztály ismét emelkedő forgalmat mutat ki. Az 1933. évi forgalommal szemben, amely 3,212,091 lejt tett ki, az 1934. évben a forgalom eladott árukban elérte a 4 millió 971,413 lejt. Az emelkedés 1,759,322 lej, ami több, mint 55 százalék. A vásárló tagok száma meghaladja a négyezret. Megemlékszik a jelentés arról is, hogy 1934. október 21-ikén diszközgyűlés keretében ünnepelte meg a Hitelszövetkezet fennállásának 35. és újjáalakításának 12-ik évfordulóját. Ez alkalommal kiállítás rendeztek a szövetkezet ereklyéiből és grafikonokon, valamint szemléltető alakokon mutatták be a Szövetkezet egyes üzletágainak hatalmas arányú fejlődését.

A vezetőség új tagjai

A vasárnapi közgyűlésen a megüresedett igazgatósági, felügyelőbizottsági és választmányi tagságok betöltésére is sor kerül. Az évi jelentés kegyelettel emlékezik meg a szövetkezet halottairól: Doroghy Béla pénztárnokról, valamint Tóth János választmányi tagról.

Az Aradi Iparosok Hitelszövetkezetének az 1934-iki üzletéről szóló jelentése és zár számadása egy eredményekben gazdag esztendőről tesz tanúságot, valamint arról, hogy törhetetlen kitartással, szorgalommal, munkával és mindenekelőtt sok jóakarattal, a nehéz idők ellenére is lehet reális eredményeket elérni.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank kitűnő üzleti eredményei

Az 1934. évi mérleget megállapító igazgatósági ülés érdekes határozatai.

Budapestről jelentik: A Pesti Kereskedelmi Bank mérlege kedden került nyilvánosságra és mindenütt rendkívüli elismerést váltott ki. A múlt év ismeretes nehézségei dacára a bank vezetősége, amelynek konzervatív és körültekintő üzletpolitikája közismert, majdnem változatlan nyereséget ért el és változatlan összeget tartalkolt. Az intézet rendkívüli agilitására, tekintélyére és az iránta megnyilvánuló bizalomra jellemző, hogy a külföldi betétek természetszerű elvonását új betétekkel tudta kiegyenlíteni.

Rendkívül érdekes és ünnepélyes volt ezuttal a Kereskedelmi Bank mérlegmegállapító ülése. Weiss Fülöp elnök 75 éves születésnapját ünnepelték az ülésen és amire nem volt példa, erre az alkalomra valamennyi, 21 igazgatósági tag megjelent. Weiss Fülöp elnököt Teleszky János volt pénzügyminiszter rendkívül meleg hangú beszédében üdvözölte és kiemelte nagy érdemeit. Erre Weiss Fülöp meghatottan megköszönte az üdvözlést és jelentette, hogy a jövőben szorosán vett elnöki hatáskörét kívánja gyakorolni. Az igazgatóság ezután a bank ügyeinek vitelével, az adott helyzethez képest, kiterjesztett munkakörrel továbbra is megbízta Stein Emil dr. vezérigazgatót, aki kiváló szakértelemmel, fáradhatatlan buzgalommal egészen Weiss Fülöp szellemében és konzervatív felfogásában irányította az ügyvitelt eddig is.

Az ülésen természetesen beszámoltak a Kereskedelmi Bank iparvállalatairól is, melyek mind jobb üzleteredményt értek el a lezárt üzletévben. A Salgótarjáni legalább is a tavalyi dividendát fogja fizetni és lényegesen jobb helyzetben volt a Rimamurányi. A textilvállalatok közül a posztógyári érdekeltségek és a Budapesti Pamutárugyár jó üzleteredményt értek el. A vidéki affiliációk közül egyesek emelni fogják a dividendát.

Az igazgatóság ezután megállapította, hogy az 1934. üzletév 3,284,589,96 P. tiszta nyereséggel zárult. A nyereségáthozattal együtt a nyereség 4,640,634,15 P., míg az 1933. üzletévben 4 millió 686,746,94 P. volt. Elhatározta egyben az igazgatóság, hogy a február 5-én, délután fél 5 órakor megtartandó 93. rendes évi közgyűlésen javasolni fogja, hogy az 1934. évi osztalék kifizetésére — ugyanúgy mint tavaly — 1,500,000 P., vagyis részvényenként 3 P. fordítassék. A könyvecskére elhelyezett takarékbetétek jelentősen, kerek összegben 5,285,000 P.-vel emelkedtek.

Tájfün

A nagy nemzetközi hajóstársaságok évi jelentéseinek egyik büszkesége — még esztiendőkkel ezelt is — az a rovat volt, amelyben feltüntették, hogy hajóállományuk tonnatartalma mennyivel növekedett és, hogy — az igazgatóság tervei szerint — a jövő esztendőben hány újabb luxusgőzöst kívánunk építeni. A kontinensek közelebb kerültek egymáshoz, az óceánokat városoknak beálló uszó monstrumok szeltek át, gőzösök, a modern közlekedés csodái, amelyek a vérkeringést, az élettel való összeköttetést és kapcsolatot jelentették a földrészek között.

Ez a kapocs azonban az utóbbi időben lazult. Egyre kevesebben lettek azok, akik a luxusgőzösket igénybe vették és csökkent azoknak az áruknak száma is, amelyeket a nagy óceánjárókkal egyik kontinensről a másikra szállítottak. A büszkeség: a tonnatartalom tehetetel lett. A hajókat gondozni, ápolni kellett akkor is ha nem jártak az óceánokat, ha nem vittek utasokat, ha nem szállítottak árut. Amióta a nemzetközi kereskedelmi forgalom erősen mecsappant, olyan éles verseny fejlődött ki a hajózási vállalatok között, hogy a vállalatok nagyrésze veszteséggel zárja mérlegét.

Ennek a kérdésnek megoldása, rendezése céljából illt most össze konferenciára Londonban a világ tizenöt legnagyobb hajózással foglalkozó állama és a hajózási fuvarozás racionalizálását beszélt meg. Többek között szóba került az is, hogy a szükségtelen és fölös hajókat kikapcsolják a forgalomból és lebontják azokat. Kilenc milliő tonnára emelik azoknak a hajóknak ürtartalmát, amelyeket ilyen módon el akarnak pusztítani.

Még elképzelni is nagyon nagy mennyiség. Ha valahol a Csendes Óceánon tájfun tombolna és egy hatalmas flottát, amelynek ürtartalma kilenc milliő tonnára emelkedik, a hullámsírba sodorna, oldalakra menő, kolumnás tudósítások jelennének meg a világlapokban és erről az eseményről, mint az egyik legszörnyűbb természeti katasztrófáról emlékeznének meg.

Milyen óriási tájfunnak kellett végigpusztítani a világ gazdaságán, hogy a nagy hajósvállalatok erre a lépésre akarják elszánni magukat...?

Lehet azonban, hogy ez a lépés még sem történik meg. A szakemberek számítása szerint ugyanis a kilenc milliő tonna ürtartalmu hajó elpusztításához, illetve a társaságok kártalanításához 4 és fél milliő angol fontra lenne szükség. Ez pedig szintén jelentős összeg. A tanulság pedig végeredményben mégis csak az lenne, hogy — ha már ugys bejöttetés, ilyen hatalmas befektetés szükséges — akkor azzal a négy és fél milliő fonttal mégis csak helyesebb és jobb üzlet építeni, mint rombolni, még akkor is — ha a gazdasági élet válságának egy átmeneti korszakában — nem jövedelmez semmit, sőt kárt okoz a másik milliós szám: a londoni konferencia által hálálra ítélt kilenc milliő tonna.

= Az egyedárusítási hírek miatt Bucurestiben eltűnt a piacról a petroleum, a cukor és a kávé. Az „Argus” jelentése szerint a petroleum, a cukor és a kávé monopolizálásáról szóló ellenőrizhetetlen hírek következtében csaknem teljesen eltűnt a piacról ez a három fontos közszükségleti cikk, mert az elárúsítók az árak emelkedését várják és visszatartják áruikat. Beavatott forrás szerint az egyedárusítást tényleg tervezi a pénzügyminisztérium és Bratescu már javaslatot is készített, a melyet véleményadás céljából megküldött a szakfórumoknak, de azok még nem adtak választ. A petroleumvállalatok és a kőolajtermékeket forgalomba hozó cégek tulajdonosai és vezetői felkeresték Manolescu-Strunga kereskedelmi minisztert, akinek olyan terveket mutattak be, amely szerint a monopolum megvalósítása nélkül is jelentékenyen növekedne az állam bevétele a petroleum eladásából. A kereskedelmi miniszter megígérte, hogy a tervezetet átadja Slavescu pénzügyminiszternek, akitől meg fogja kérdezni, hogy tényleg szükségesnek tartja-e az egyedárusítás bevezetését?

= Január 15-ig lehetett 10 százalékos helydijkedvezménnyel jelentkezni a Budapesti Nemzetközi vásárra. Eddig az időpontig 900 magyar nagy- és középvállalat jelentette be részvételét. Az előjelek szerint a vásár jelentősebb és anyagában gazdagabb lesz a múltévinél. A vásár építkezési tervpályázata, amelyhez a magyar sajtóban többek között Szablya János, az Iparművészeti Társulat alelnöke, valamint Szivessy Tibor és Kósa Zoltán műépítészek szoltak hozzá, január 10-én lejárt. A bírálóbizottság dr. Kotsis Iván műgyegetemi tanár elnökele alatt azonnal megkezdte működését. A magyar műépítési kar kiváló tagjaiból álló zsűri döntése január második felében lesz. A tervpályázat eredményéről Kotsis műgyegetemi tanár a rádióban részletes beszámolót fog adni.

Törvényjavaslat a belső kölcson felosztásáról

A három és fél milliárd lejt a hadügyi-, a földmívelésügyi-, a kultusz-, a népjóléti- és a pénzügyminisztérium között osztják fel

Mint Bucurestiből jelentik, a pénzügyminiszter már benyújtotta a parlamenthez az országfejlesztési belső kölcson felosztásáról szóló törvényjavaslatot, amely az alábbi adatokat tartalmazza: Az első szakasz szerint a kölcson összegéből két milliárd lej a hadsereg felszerelésére, 340 millió a földművelésügyi minisztérium, 210 millió lej iskolák és templomok építésére, renoválására, 250 millió lej a pénzügyminisztérium szükségleteire, 100 millió lej közegészségügyi célokra használandó fel, 250 millió lej a pénzügyminisztérium szükségleteire, 100 millió lej közegészségügyi célokra használandó fel, 39 millió 601 ezer lejt pedig a belső kölcson kibocsátásának költségeire fordít a minisztertanács. A második paragrafus a kölcsonösszeg mikénti felhasználásáról és a Nemzeti Banknál e célból készített regiszterekről intézkedik. A harmadik szakasz azt tartalmazza, hogy az egyes minisztériumok a részükre kiutalt összegeket rendkívüli hitelek gyánánt használhatják fel, de a felhasználás alkalmával pontosan be kell tartani az államszámviteli törvény paragrafusait. A negyedik szakasz szerint a hadügyi minisztérium a fenti két milliárd lejt csak azokra a szükségletekre használhatja fel, amelyeket a Monitorul Oficial 1934. november 13-án megjelent számában királyi rendelet tartalmazza.

= Rövid idő alatt egymilliárd lejjel aktívává vált külkereskedelmi mérlegünk Bucurestiből jelentik: A kormány gazdasági bizottsága Tatarescu elnöke alatt ülést tartott, amelyen Manolescu Strunga kereskedelmi miniszter beszámolt külföldi utazásai eredményéről. Rámutatott arra, hogy amikor átvette a kereskedelmi miniszteri tárcát, az ország külkereskedelmi mérlege két milliárdos deficitet tüntetett fel, most pedig egy milliárd lejjel aktív, mert az ő új rendszere erősen megnövelte a kivitel. Referált még az új külkereskedelmi szerződésekről is, amelyek számottevő hasznot fognak hozni az országnak.

A szerkesztésért:

Dr. STAUBER JÁNOS
felel.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Egy apróhirdetés **20 lei.** Minden további ára 10 szóig csupán **1:1 szó 2 lei. ::**

Az apróhirdetések előre fizetendők.

Apróhirdetéseket este **9 óráig** vesznek fel az Aradi Közlöny kiadóhivatalai. - Telef.: 151

LEVELEZÉS.

„Március 3”. Ma ne várjon, hanem mához két hétre. 416

Keresem azt a 25-35 év körüli hölgyet, aki nem anyagiakért vágyik díszkét uriember bíróságára. Levelet „Délutáni órák” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába. 447

„Hero és Leánder”, kérem levelét a 10-es számú küldonctól a Fehér Kereszt elöl átvenni. 450

ALKALMAZÁS.

Jóbizonyítvánnyal rendelkező ügyes minden-szobaleányt keresek február 1-re. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 320

KOMOLY fiatalember összes irodai munkálatokban teljesen jártas, belső nyelveket bírja, bármilyen á lást azonnal betölthet. „Alapos munkaerő” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába. 416

Rádió műsor

— Romániai időszámítás. —

SZOMBAT, JANUÁR 26.

Bucuresti, 16—17: Iskoláknak. 18: Rádiózenekar. 19: Beszélőújság. 19:15: A zene folytatása. 20: Rádióegyetem. 20:20: Új lemezek. 21:45: Felolvasás. 22: Táncczene. Telefon-jazz. 22:05: Üzenetek. 22:25: A rádió szalonzenekara. 23: Beszélőújság. 23:25: A szalonzene folytatása. — Budapest I, 7:45: Torna. Utána: Hanglemezek. 11:20: Erdélyi levél. (Felolvasás). 11:45: Mit nézünk meg vasárnap. (Felolvasás). 13: Déli hangversz. 13:05: Schuster Etelka gondolkázik, Bertók István énekel, zongorakísérettel. 14:30: Mándits-szalonzene. 17:10: Ezeremester műhely. 18: Rác Tilda énekel, zongorakísérettel. 18:35: Régi farságok. 19:10: A Budapesti Hangverseny Zenekar. 20:10: Mit üzen a rádió. 20:40: Hanglemezek. 21:10: Közvetítés a Kamaraszínházból. „Százhuszas tempó”. Vigjáték. Az első felvonás után kb. 22: Hírek. A második felvonás után kb. 23: Időjárásjelentés. Utána: Közvetítjük a bécsi rádióállomás részére Pertis Jenő és cigányzenekarának műsorát, 1—2: Közvetítés a bécsi rádióállomás részére. Farkas Jenő és cigányzenekarának muzsikája Szántó Gyula énekszámaival. — Bécs. 13: Opera. és operettlemezek. 15: Hírek. 15:30: Arak. 15:45: Vidám bécsi zenés délután, mulatás Bécsben címmel. 17:25: Mandolinzenekar. 18:15: Népdalokat tanulunk. 18:45: Waitz Zsigmond, az új salzburgi hefcégerek fogadtatása, közvetítés Salzburgból. 21:15: Strauss János-est. 22:45: Hírek. 22:55: Kneissel: Szembekötös játék (Blinde Kub) operett, keresztmetszet. Utána: Hírek. Majd: Cigányzene Budapestről. — Belgrad. 17: Fuvós katonazene. 20: Lemezek. 21:15: Szerb rádiózenekar. Utána: Dalok zenekarral. — Breslau. 16:15: Chopin: H-moll zongoraszonáta. 17: Rádiózenekar szopránénekel. 19:25: A sziléziai földműves lakása. 19:50: Vegyes hírek. 20: Hangversz. 20:15: A jövő hét műsoráról, lemezekkel. 21:10: Táncczene. Utána: Táncczene. — Kassa. 13: Lemezek. 14:40: Magyar hírek. 17:40: Gyermekszimfonia. 18:20: Pozsony. 19:55: Magyar hírek. 20: Prága. 20:30: Vidám est. — Königsberg. 17: Tarka zenés délután. 19:30: XVII. századbeli organaművek. 20:30: A danzigi állami színház zenekarának operett-estje szólistákkal. Utána: Boroszlo. — Leipzig. 17: Rádiózenekar. 18:40: Korlexikon. 18:55: Ifjúsági ének. 19:20: Reger-művek négykézre. 19:55: Induló-lemezek. 20:35: A prágai német egyetem története. 21: Hírek. 21:15: Tarka-est zenével. Weimarból. 23: Hírek. 23:20: München. Utána: Táncczene Weimarból, dalokkal. — Pozsony. 13:10: Lemezek. 18:20: Archipov Boris orosz cigánydalokat énekel gitárkísérettel. 19: Magyar műsor. 20:30: Lemezek. 21: Állátalanok zenekara. 22: Rádiózenekar. — Róma. 18: Hangverseny. 21:10: Lemezek. Csak Bari: Görög-est. 21:30: Vegyes közlemények. Sport. 22: Verdi: Don Carlos, a római Operából.

„OLLA”
a világmárka!
Egészsége érdekében óvakodjon silány utána: ok-tól. Kívételjen kimondottan eredeti „OLLA”-t, mely évtizedek óta elismert és vezető minőség.

254

KÖNYVEK

Etherton: A Mont Everest átrepülése. Tízezer méternél magasabbra jutott fel az a bátor repülő-expedíció, amely tudományos céljúl a Himalája legmagasabb csúcának légi felderítését tűzte ki, amely bámulatos teljesítményével nemcsak a földrajztudományt gazdagította igen jelentős eredményekkel, hanem a repülés történetében új korszakot nyitott. Az expedíció csodálatos eredeti légi felvételei szintén eseményei a modern fényképezésnek. A Földrajzi Társaság új sorozatában jelent meg a kitünő könyv, rengeteg képkel, gyönyörűen díszített és aranyozott egyszíveskönyvben, 240 lej minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál: Cluj. Kérje a Földrajzi Társaság és a Franklin új kiadásainak jegyzékét.

Tersánszky Jenő: Kakuk Marci vadászkalandja. Tersánszky Józsi Jenő nagyszerű és most már mindennél ismert alakjának, a modern magyar humor legkedvesebb jelleményének újabb furcsa eseteit mondja el. Kakuk Marci, a mindig jókedvű csavargó, elváhatatlan cimborájával, Somával az erdélyi határszéll hegyvidékre kerül, új, meg új kalandokon esik át, beáll a hajók közé a főhercegi vadkecskevadászaton, de bajban, jobban mindig kivágja magát, minden helyzetnek ki tudja használni a számára kedvező alkalmait. Tersánszky emberi rokonszenvvel és megértéssel rajzolja ezt az alakot, a stílusnak ilyen nyers és ösztönös művészetével, az elmondanivalóinak és az elmondás módjának olyan hézagatlanul pontos összetartozásával, ami pártját ritkítja a mai magyar irodalomban. A kitünő könyv remek kiállításban, füzve 84, díszes vászonkötésben 114 lej minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál: Cluj. Kérje az új Franklin-könyvek jegyzékét.

Szerb Antal: A Pendragon-legendá. Szerb Antal, aki nemrég pályadíjazott magyar irodalomtörténetével az irodalmi körök és a közönség érdeklődésének középpontjába került, most mint regényíró mutatkozik be. A kitünő könyv remek kiállításban, Franklinkiadásban, közel 300 lapon füzve 120, díszes vászonkötésben 150 lej minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál: Cluj. Kérje az új Franklin-könyvek jegyzékét.

KEVESEET használt Underwood írógépet megvételre keresek. Cimeket az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 474

Pléh- és fahordók eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Perzsaszőnyegeket, varrógépet, írógépet, aranyat, ezüstöt, márkás porcellánt, testmennyeket keresek sürgősen megvételre. Comissio, Dacia kávéház mellett. 4925

ALKALMI AJANDEKOK

legolcsóbban, klub garnitúra 4500, bőr garnitúra 3500, uri szoba 6000, Schöberli vitrinek, 8 ajtos tükrös szekrény, ebédlök, Singer varrógépek 1500 lejtől,konyha kredencsek 750 lejtől, csillárok, valódi és belső perzsaszőnyegek, fehér leány-szoba, dísztárgyak, ezüst tálcák, festmények, tükrök, porcellán és kristály tárgyak stb. Comissio biz. üzlet, Reg. Maria 13. Zálogtárgyakra a legmagasabb összegeket csak az általunk képviselt tímisoari zálogház folyósítja. Meghosszabbításokat legolcsóbban vállalunk „COMISSIO” biz. üzlet Bul. Reg. Maria 13. Dacia mellett. 4689

HIRDESSEN

az 50 éve fennálló

„Aradi Közlöny”-ben!

TISZTA MOSOTT RONGYOT gépek tisztítására kisebb tételben keresünk megvételre. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 100

BRISTOL... BRISTOL... BRISTOL

Szálloda
Budapest
Dunapart,

árban és szolgáltatásban vezet!

Szoba teljes ellátással személyenként 292

napi 12.— pengőért

MINDENES-szobaleány éves bizonyítvánnyal felvétetik. Str. Alexandri 5. 453

Cukrászsegéd, 2 fiatal, önállóan dolgozó, azonnalra felvétetik. Ajánlatok fizetési igényekkel Vadnay-cukrászdához, Satu-Mare, Str. Mihail Viteazul 39. 443

LAKÁS.

NÉGYSZOBAS modern magánházat bérelnék vagy vennék. Cimeket „Pontos tizetű” jelleg alatt az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 444

Lépcsőházi bejárati butorozott szoba fürdőszobával, esetleg teljes ellátással 1-2 személy részére kiadó. Ugyanott szerényebb fiatalember részére különbejárati ucai szoba teljes ellátással olcsón kiadó. Bulev. Carol 81., I. emelet 4. 196

VÉTEL ÉS ELADÁS.

ESZTERGAPADOT, preciziosat, keresünk megvételre, t-től 3 mtr. csucstávolságig. Friedrich Testvérek R.-T., Timisoara. 426